

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Perspektivy médií veřejné služby: německá diskuze

Vypracovala: Eliška Krohová

Vedoucí práce: Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiát.

V Českých Budějovicích dne

.....

Podpis studentky

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Marku Šebešovi, Ph.D., za odborné vedení, pomoc a za cenné rady při psaní této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za pomocnou ruku a za veškerou podporu, která mi byla dána.

Anotace

Budoucí podoba a fungování médií veřejné služby je dnes v evropských zemích hojně diskutovanou otázkou, a to nejen mezi odborníky, ale také mezi politiky a širokou veřejností. Cílem této práce je zmapovat podobu této diskuze v Německu, v jehož mediálním systému mají veřejnoprávní média doposud silné a nezastupitelné postavení. První část práce bude zaměřena na historii médií veřejné služby a na popis jejich současného stavu (struktura, fungování, právní regulace apod.). Druhá část práce se bude věnovat debatě ohledně existence a podoby veřejnoprávních médií, která se v současné době vede v Německu. Diskutovány jsou zejména otázky podoby další existence těchto médií v digitálním prostředí, jejich financování, rozsahu služeb, které poskytují, apod.

Klíčová slova: veřejnoprávní vysílání, média veřejné služby, USA, Velká Británie, Česká republika, Německo, systém vysílání, regulace, ARD, ZDF, BBC

Bibliografická citace práce

KROHOVÁ, Eliška. *Perspektivy médií veřejné služby: německá diskuze*. České Budějovice, 2018. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Katedra společenských věd. Vedoucí práce Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

Annotation

The future form and the functioning of public service media is currently a widely discussed issue in European countries, not only among professionals but also among politicians and the general public. The aim of this thesis is to map the form of this discussion in Germany, whose public media has so far a strong and irreplaceable position in media system. The first part of the thesis will be focused on the history of the public service media and the description of their current state (structure, functioning, legal regulation, etc.). The second part will deal with the debate on the existence and form of public service media, which is currently taking place in Germany. In particular, the question of the form of the existence of these media in the digital environment, their financing, the range of services they provide and others are discussed.

Key words: public service broadcasting, public service media, USA, UK, Czech Republic, Germany, broadcasting system, regulation, ARD, ZDF, BBC

Obsah

Úvod.....	8
1 Vymezení pojmů týkajících se médií veřejné služby.....	10
1. 1 Média	10
1. 1. 1 Klasifikace médií podle stupně zveřejnění.....	10
1. 2 Média veřejné služby či veřejnoprávní média.....	12
1. 3 Funkce veřejnoprávního vysílání v demokracii	12
2 Model médií veřejné služby v Evropě a USA.....	14
2. 1 Velká Británie	14
2. 2 Spojené státy americké.....	15
2. 3 Česká republika.....	16
2. 4 Shrnutí.....	17
3 Historický vývoj médií v Německu	19
3. 1 Období Výmarské republiky	19
3. 1. 1 Rozmach rozhlasových stanic v období Výmarské republiky	20
3. 2 Vznik diktatury v Německu	21
3. 3 Vysílání po roce 1945	23
4 Současnost veřejnoprávního vysílání v Německu.....	26
4. 1 Právní rámec (zákony)	26
4. 2 Systém vysílání	27
4. 3 Struktura veřejnoprávního vysílání.....	28
4. 4 ARD a ZDF.....	29
4. 5 Programy veřejnoprávního vysílání	30
4. 6 Orgány vysílacích stanic (v Německu)	31
4. 7 Soukromé vysílání.....	32
5 Ekonomika	33
5. 1 Financování veřejnoprávního vysílání - televize, rádio	33
5. 2 Smíšené financování i financování skrze příspěvky vysílání.....	34
5. 3 Sponzoring	35
6 Problematika veřejnoprávního vysílání v Německu	36
6. 1 Zrušení veřejnoprávních médií ARD a ZDF?	37
6. 2 Poplatek za vysílání	37
6. 2. 1 Nespokojenost s poplatky za užívání médií	39

6. 2. 2 Situace ve Švýcarsku.....	41
6. 3 Internet	42
6. 3. 1 Vzniká konvergentní svět médií.....	43
6. 3. 2 Jak digitalizace změnila strategii veřejnoprávních médií?.....	46
6. 4 Otázka legitimacy veřejnoprávního vysílání	47
6. 5 Noví poskytovatelé	47
6. 6 Spor o aplikaci Tagesschau pod ARD	48
6. 7 Sledovanost a poslechovost veřejnoprávních médií.....	49
Závěr	52
Seznam použitých zdrojů.....	55
Knižní zdroje.....	55
Internetové zdroje	57
Seznam použitých zkratk.....	61
Seznam obrázků	63

Úvod

Bakalářská práce je rozdělena na úvod, šest hlavních témat a závěr. První kapitola vysvětluje pojmy týkající se veřejnoprávních médií, to zejména pojem média, která lidem zprostředkovávají různá sdělení. Vzhledem k tomu, že v dnešní době hrají důležitou roli informace, je text zaměřen i na klasifikaci médií podle stupně zveřejnění informací. Pozornost je věnována médiím pokrývajícím široký okruh příjemců mediálního obsahu neboli masovým médiím, mezi něž se řadí tisk, rozhlas, televize a internet. Dalším pojmem, kterým se tato kapitola zabývá, je pojem veřejnoprávní, který vznikl v Německu. Poslední částí této kapitoly jsou stručné informace o médiích v demokratické společnosti.

Následující kapitola s názvem, Model veřejnoprávních médií v Evropě a USA, porovnává různé vysílací stanice, jako jsou například rozhlasová a televizní společnost BBC, která byla založena ve Velké Británii, a podle jejíhož vzoru vznikaly další rozhlasové a televizní instituce. Následuje část věnující se veřejnoprávním médiím v USA. Poslední část obsahuje stručné informace o ČT, jež je jednou z mnoha stanic fungujících podle duálního systému, který se objevuje i ve Spolkové republice Německo.

Třetí kapitola, Historický vývoj médií v Německu, obsahuje informace týkající se vývoje médií od doby po první světové válce až do konce druhé světové války. Média byla mimo jiné využívána i Adolfem Hitlerem a jeho společníkem Josephem Goebbelsem, na což navázalo po roce 1945 tzv. očišťování médií, které si kladlo za cíl získat pro tato veřejnoprávní média svobodu.

Následuje kapitola Současnost veřejnoprávního vysílání v Německu, která představuje nynější veřejnoprávní média v tomto státě, ale i jejich právní rámec a systém vysílání. Dále popisuje strukturu médií a jejich hlavní vysílací stanice ARD a ZDF. Popsány jsou jejich jednotlivé programy a členské organizace. Nedílnou součástí jsou také orgány vysílacích stanic, které organizují a udržují funkčnost médií.

Předposlední kapitola Ekonomika se zabývá financováním veřejnoprávních médií v Německu. Důraz je kladen jak na média, která jsou financována z poplatků za vysílání, tak i na soukromé stanice, které jsou financovány z reklam. Dále se v této kapitole objevují instituce, které regulují, propočítávají a vybírají poplatky za vysílání. Poslední část této kapitoly je věnována smíšenému financování a sponzoringu.

Poslední kapitola, Problematika veřejnoprávního vysílání v Německu, se zabývá aktuálními otázkami týkajícími se budoucnosti médií. Jedním z hlavních diskutovaných témat jsou poplatky za vysílání, s nimiž není německá společnost spokojená. Ohledně poplatků za vysílání se řeší i budoucí výše jejich sazeb. Touto problematikou se mimo jiné zabývá i Švýcarsko, která se vypořádává se situací týkající se NoBillag. Následující problematika se týká digitalizace médií neboli internetu. Veřejnoprávní média řeší dilema, zda mají zůstat aktivní jen u televizních a rozhlasových stanic, nebo zda mají rozšířit svůj sortiment i na internet. Toto téma je velice obsáhlé, a proto se v práci objeví jedny ze základních a nejvíce diskutovaných témat v posledních deseti letech.

O problémech a budoucnosti médií v Německu jsem měla jen kusé informace ze zpravodajství, například, že komunikační společnosti a nové technologie se dynamicky rozšiřují, proto se veřejnoprávní média snaží přizpůsobit. To vede k tomu, že internet je jistým konkurentem, ale i možností pro veřejnoprávní média. S tím však souvisí další nabalující se témata, jež jsou řešena. Tyto informace jsem se rozhodla rozšířit a seznámit s tím i ostatní, kteří by se touto tematikou mohli začít zabývat. Proto hlavním tématem a cílem bakalářské práce je představit a vysvětlit média veřejné služby v různých zemích a veřejnoprávní média v Německu, která se v důsledku vývoje internetu snaží vypořádat s různými problémy i situacemi. K vypracování bakalářské práce jsem využila tzv. kvalitativní metodu zkoumání, která umožňuje, pomocí indukce, porozumět situacím jako je například ta, s níž se snaží Německo vyrovnat. K tomu bylo potřeba použít mnoho údajů z knižních a internetových zdrojů, s nimiž jsem se snažila dojít k zobecnění informací týkajících se problematiky Německa. Zprvu se zdálo, že s tímto tématem nebudu mít problémy, přesto se stalo, že u práce, mé pochopení údajů pokulhávalo. S tím vším jsem se musela vypořádat a doufám, že se mi povedlo dojít ke stručnému a přehlednému shrnutí údajů.

1 Vymezení pojmů týkajících se médií veřejné služby

Než se začne práce zabývat informacemi týkajícími se historie, současnosti a budoucnosti veřejnoprávních médií v Německu, je potřeba ujasnit a ujednotit některé pojmy, týkající se právě médií. Stručnost a jasnost informací má pomoci vytvořit si představu o tom, co to jsou média, jak a kdy se používá pojem veřejnoprávní média.

1. 1 Média

Vše, co víme o naší společnosti, či světě, ve kterém žijeme, víme skrze hromadné sdělovací prostředky, k nimž patří rádio, televize a internet.¹ Média jsou definována velice různorodě. Jedním z příkladů je vymezení, které uvádí teoretik médií Jan Jiráček, a sice, že médium je médium komunikační, jelikož zprostředkovává někomu nějaké sdělení.² Tím se média dostávají do pozice, kdy jsou brána jako prostředek komunikace. Ta označuje přenos významů prostřednictvím symbolů, díky nimž získáváme informace místně i časově vzdálené. Ke komunikaci je potřebný tzv. kód komunikace, jímž je jakýkoliv přirozený jazyk, například jazyk příslušného státu (čeština, němčina, angličtina). K takovým kódům tj. soustavě znaků a pravidel pro jejich užívání ke komunikaci, můžeme zařadit dokonce i dopravní značky. Kódy lze považovat za primární komunikační média a za zprostředkovatele sdělení mezi účastníky komunikace.

Užití komunikačního kódu je však nedostačující, protože s rozvojem lidské společnosti a civilizace rostla a stále roste potřeba přenášet informace i na větší vzdálenost a nabídnout je v co nejkratším časovém úseku a co největšímu počtu recipientů. Proto můžeme v průběhu dějin mezilidské komunikace sledovat vývoj sekundárních médií, díky nimž se lidé snažili překonat časovou a prostorovou omezenost vysílaných sdělení.³

1. 1. 1 Klasifikace médií podle stupně zveřejnění

Existuje mnoho způsobů dělení médií, ale v této kapitole je vybraný model, který je jednodušší a přehlednější pro většinovou společnost. Dělit lze média dle počtu

¹ LUCHT, Jens. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk: ein Auslaufmodell?: Grundlagen--Analysen--Perspektiven*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. s. 91.

² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003. s. 16.

³ Tamtéž. s. 17.

osob, které mají být osloveny. Jedná se tedy o základní čtyři formy komunikace, k nimž se vztahují média, jako jsou: interpersonální komunikace, komunikace v malé skupině, komunikace v organizaci a masová komunikace.

První jsou média v interpersonální komunikaci, která se vztahují ke komunikaci jedince s jedincem. Jde tedy o přímý kontakt, který probíhá například v soukromém nebo pracovním styku, při němž se užívá lidská řeč a dochází k dialogu. Není zde potřeba žádného média, jako je například telefon.

Druhá je komunikace v malé skupině, kde mají média za úkol umožnit výměnu informací mezi více osobami, které se snaží dojít k nějakému cílovému rozhodnutí. Tato forma se využívá při práci v týmu, který vytváří nějaký projekt. Může se jednat o skupinu žáků zabývajících se úkolem, který se má vyřešit. Opět jde o přímý kontakt obvykle bez použití médií, nicméně je zde i možnost použití internetu, prostřednictvím něhož se může řešit projekt s daným jedincem i na míle daleko.

Třetí média jsou média v komunikaci organizací. Jedná se o velké kooperativní sítě uvnitř jakéhokoliv podniku, jako je například úřad. Ty zahrnují všechny aspekty interpersonální a skupinové komunikace. Média v komunikaci organizací zasahují do organizační struktury za pomoci rozhovoru mezi jedinci, či prostřednictvím internetu nebo dokonce i telefonu.

Čtvrtým médiem je masová komunikace, která je zaměřená na velké publikum, které není soustředěno na jednom místě, ale je rozptýleno na větší území.⁴ Jde o veřejnou komunikaci, která slouží k celospolečenské komunikaci. Jedná se o komunikaci mezi jedním výchozím bodem a blíže neurčeným, avšak vysokým počtem cílových bodů. Zde se užívají masová média. Podstatným bodem těchto médií je, že staví svou podstatu jednoho účastníka do role vysílatele a druhého účastníka do role příjemce. Recipient nebo velká skupina lidí, kteří se neznají navzájem, vytváří tzv. masu. Mezi masová média patří noviny, časopisy, knihy, pozemní, kabelové i satelitní televizní a rozhlasové vysílání, film, kompaktní disky i magnetové nahrávky, dokonce i internet.⁵

⁴ SCHELLMANN, Bernhard. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Praha: Sobotáles. 2004. s. 14.

⁵ JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbora. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. s. 23.

1. 2 Média veřejné služby či veřejnoprávní média

Již od počátku lidské existence si lidé vytvářeli instituce, které by měly jednat ve prospěch veřejnosti. Jednou z nich se stala právě média veřejné služby, též považovaná za ideál komunikačního prostředku, který má naplňovat veřejný prostor masové společnosti různě podanými informacemi.

Média veřejné služby mohou být nazývána také jako veřejnoprávní média. Pojem „veřejnoprávní“ je převzatý z německého spojení slov „öffentlich-rechtliche“, který označuje právní formu vysílací organizace, nikoli charakter její činnosti. Důležité je si uvědomit, zda jde o veřejnoprávní status nebo zda média vykonávají veřejnou službu. Proto je všude ve světě, ale s výjimkou Německa, užíváno spojení média veřejné služby, protože vykonávají veřejnou službu, namísto označování právní formy. Přestože se slovo „veřejnoprávní“ ujalo velmi dobře, pojí se i k dalším termínům, jako jsou rozhlas, televize, organizace nebo instituce. Tím je myšleno *„vykonávající neziskovou veřejnou službu a zároveň nestátní, na státu nezávislý, s odpovědností směřující k veřejnosti.“*⁶

1. 3 Funkce veřejnoprávního vysílání v demokracii

Vědecký pracovník Daniel Kunštát konstatuje, že mezi nejdůležitější role médií v moderní demokratické společnosti patří jejich postavení prostředníka mezi politickými institucemi a občany.⁷ Jedná se o předávání informací prostřednictvím médií, jako je internet, na jehož základě dochází ke zpětné vazbě mezi obyvatelstvem a politickým děním. Hromadné sdělovací prostředky poskytují společnosti informace společenské a politické povahy, které podporují politické rozhodování, bez něhož by nemohla fungovat demokratická společnost.⁸

Jestli má ve společnosti existovat demokracie, je nutné, aby docházelo ke svobodné společenské komunikaci. Jedná se o svobodu slova a názoru. Jestliže má stát reprezentovat demokratickou funkci vysílání, musí se postarat o to, aby nedocházelo k narušení svobodného fungování médií veřejné služby. Demokracie

⁶ ŠMÍD, Milan. *Vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> > s. 3.

⁷ ČERVENKA, Jan, KUNŠTÁT, Daniel, ed. *České veřejné mínění: výzkum a teoretické souvislosti*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2006. s. 71.

⁸ LUCHT, Jens. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk: ein Auslaufmodell?: Grundlagen--Analysen--Perspektiven*. s. 22.

má reprezentovat všechny existující složky ve společnosti, přičemž úkolem vysílatelů veřejné služby je tvorba fóra pro veřejnou debatu a vytváření prostoru pro prezentaci a auto-prezentaci různých sociálních skupin a fungování politických stran.⁹

Činnost veřejné služby je přizpůsobená požadavkům vyplývajícím ze stávající společnosti. Vysílatelé veřejné služby musí plnit funkce vůči etnickým, kulturním i jazykovým menšinám, propagovat mezikulturní a mezináboženské dialogy, což přispívá k rozšiřování škály programových úkolů vysílatelů veřejné služby.¹⁰

⁹ JAKUBOWICZ, Karol. *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. s. 184.

¹⁰ Tamtéž. s. 193.

2 Model médií veřejné služby v Evropě a USA

Veřejnoprávní média jsou důležitou součástí kultury ve světě. Každé médium se v jednotlivých částech světa vyvíjelo odlišně, a proto se tato kapitola zabývá základním přehledem veřejnoprávních médií v různých státech, například ve Velké Británii, v Americe a v České republice, která má stejný systém veřejnoprávního vysílání jako Německo.

2. 1 Velká Británie

British Broadcasting Corporation, tj. BBC, je rozhlasová a televizní společnost, která plní funkci veřejnoprávního vysílání ve Velké Británii. Rozhlasová společnost začala vysílat již v roce 1922 a televizní společnost v roce 1936. Prvotními vlastníky BBC byly továrny, které vyráběly rádia a profitovaly jen z reklam. Později se stal vedoucím projektu John Reith, který zajistil veřejnou vysílací síť. Postupem času si BBC vydobyla výsady, jako jsou nezávislost na vládě i na obchodnících, nestrannost, či ohled na menšiny.¹¹

V roce 1955 skončil její monopol na vysílání, jelikož činnost zahájila komerční televize ITV, která se stala jediným konkurentem BBC. Na základě toho nová legislativa umožnila rozšířit konkurenci médií. Základními dokumenty, z nichž vychází vysílání veřejné služby, jsou Královská charta BBC a Rámcová dohoda. Tyto dva dokumenty reprezentuje Ministerstvo pro kulturu, média a sport. Královskou chartu BBC vydává královna.

Královská charta BBC je ustanovujícím dokumentem BBC, která definuje účel zřízení instituce a pravidla její činnosti. Královská charta trvá po dobu deseti let a po této době královna vydává její novou podobu. Současná Charta je vyhlášena od roku 2018. Další funkcí Charty je stanovení řídicích orgánů BBC, jimiž jsou Nadace BBC (BBC Trust) a Výkonná rada (Executive Board). Nadace BBC se zabývá koncesionářským poplatkem a veřejným zájmem. Výkonná rada je odpovědná za poskytování služeb BBC.

Rámcová dohoda je licencí k vysílání, která ukládá povinnosti o poskytování služby a možnostech financování. Licenční poplatek se platí za rozhlasové a televizní vysílání dohromady. Lidé starší 75 let jsou od poplatku osvobozeni a za tyto osoby

¹¹ BBC [online] [Cit. 07. 04. 2018] dostupný z < <https://cs.wikipedia.org/wiki/BBC> >

získá BBC náhradní platby od Ministerstva práce a důchodů. Tato licence je součástí smlouvy mezi státem a BBC. Dohoda definuje služby, za které se mohou vybírat poplatky a služby, netýkající se bezprostředně vysílání. K tomu musí „dohoda“ využít Test veřejné hodnoty, který se plní prostřednictvím OFCOM. OFCOM je úřad, který reguluje britské mediální vysílání a telekomunikaci.¹²

Veřejnoprávní sektor vysílání ve Spojeném království má jedinečnou a komplexní strukturu. Vedle celosvětově známého BBC se zde nachází ještě 2 typy komerčně financované vysílací nabídky, které jsou kvalifikovány jako PSB tzv. Public Service Broadcasting, k němuž patří Channel 4. Ten funguje jako společnost veřejných práv bez akcionářů, což znamená, že všechny zisky může investovat do nových výrobních zakázek. Tuto možnost mají i dva velké soukromé vysílače ITV1 a Five. Všechny stanice musí splňovat požadavky od veřejné služby, které mají být v souladu s licencí.¹³

2. 2 Spojené státy americké

Ve Spojených státech amerických je zprostředkovatelem veřejnoprávního vysílání televize PBS tzv. Public Broadcasting Service a rozhlas NPR, zvané National Public Radio. Služba veřejného vysílání PBS je společnost, která zahájila svou činnost 5. října 1970 a o tři roky později se sloučila se vzdělávacími televizními stanicemi.

Americká veřejnoprávní televize a televizní distributor je neziskovou organizací a jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů vzdělávacích televizních programů, které jsou financovány vládou Spojených států. Dále je také financována organizacemi, jako jsou společnosti pro veřejnoprávní vysílání, vládní agentury, firmy, nadace a jednotliví občané. Každý druh financování musí být podrobena souboru norem. Za řízení a nastavení politiky PBS má zodpovědnost představenstvo čili vláda, která se skládá z 27 členů. Mezi ně se řadí 14 ředitelů stanic, 12 generálních ředitelů a prezident PBS.

¹² ŠMÍD, Milan. *Vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 07. 04. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> > s. 14.

¹³ CHRISTL, Reinhard a DANIELA SÜSSENbacher (HG.). *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. Wien: Falter-Verl, 2010. s. 202.

PBS je programový distributor, poskytující televizní obsah a související služby pro 354 členských televizních stanic, které zahrnují 50 států a samotné hlavní město USA Washington. Členské stanice jsou zodpovědné za programování místních obsahů, jako jsou například zpravodajství, rozhovory a kulturní záležitosti. Ty doplňují nabídku, kterou poskytuje již PBS a jiní veřejní televizní distributoři.

Co se týče šířky palety programů, PBS se neliší od jiných institucí veřejné služby. Obsahem je drama, věda, historie, hudba či veřejné záležitosti. Nejvíce svou pozornost směřuje na vzdělávání. PBS má více než 350 členských televizních stanic, z nichž mnohé patří právě vzdělávacím institucím. S tím souvisí i zaměření na dětské recipienty, kteří se mají pomocí televizních programů, nejen bavit, ale i vzdělávat. Tento předpis je v souladu s pokyny pro vzdělávací programování stanovenými Federální komisí pro komunikaci od roku 1990.¹⁴

Národní veřejnoprávní rozhlas, NPR, je americká soukromá a veřejně financovaná nezisková členská mediální organizace, která začala vysílat 20. dubna 1971 a jejímž obsahem byly informace týkající se války ve Vietnamu. NPR je členská organizace, která má možnost být jak nekomerční, tak komerční vzdělávací rozhlasovou stanicí. Rozhlas NPR je složen z mnoha pracovníků, z nichž 5 je zaměstnáno na plný úvazek. Stanice NPR je financována z příjmů programových poplatků, grantů od nadací nebo podnikatelských subjektů, příspěvků a sponzorství.

Veřejnoprávní stanice PBS a rozhlas NPR během svého působení rozšířily svou nabídku i online na internetu, kdy PBS v roce 2011 vydala aplikaci pro iOS a Android, které umožnily prohlížení celovečerních videí v mobilních zařízeních. Rozhlas NPR se v roce 2014 přidal k téže aplikaci pro smartphony iOS. Dalším digitálním místem, kde se lidé mohou zpětně dozvědět informace, je například tzv. Twitter.¹⁵

2.3 Česká republika

V České republice je nejužívanější veřejnoprávní stanice ČT, tedy Česká televize, která se začala vyvíjet již před druhou světovou válkou. Její aktivitu přerušila druhá světová válka. Po skončení války se vývoj ČT obnovil a v roce 1948 se uskutečnilo první pokusné vysílání televize v Československu. Od roku 1953 bylo

¹⁴ PBS [online] [Cit. 10. 05. 2018] dostupný z < <https://en.wikipedia.org/wiki/PBS> >

¹⁵ NPR [online] [Cit. 10. 05. 2018] dostupný z < <https://en.wikipedia.org/wiki/NPR> >

zahájeno televizní vysílání ze Studia Praha a v roce 1954 bylo prohlášené za pravidelné. Od té doby začala vznikat nová studia, jako bylo studio v Ostravě, v Bratislavě či v Brně, s čímž souvisel i rostoucí počet diváků. Na základě úspěchu, jehož televize dosáhla, se rozběhla výstavba, která umožnila rozšířit rozsah vysílání. V roce 1973 bylo zahájeno pravidelné barevné vysílání.¹⁶ Ke dni 1. 1. 1992 vznikla Česká televize jako televizní služba veřejnosti České republiky, k jejíž struktuře patří statutární orgán a generální ředitel, který je jmenován radou České televize na dobu šesti let. Součástí byl také Kontrolní orgán a Rada České televize, která je volená Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR.

V České republice je zaveden duální systém televizního vysílání, což znamená, že spolu koexistují média veřejné služby a také soukromá média. Veřejnou službu reprezentuje společnost Česká televize a mezi soukromé vysílatele v České republice patří například Nova a Prima.

Ke každé funkci vysílání je potřeba také financí. Mezi finanční zdroje patří jednak televizní poplatky, které jsou vybírané podle zvláštního právního předpisu, a jednak také příjmy z vlastní podnikatelské činnosti. Doplnkovým zdrojem financování médií je reklama a sponzoring, který podporuje ČT v plnění jejích povinností ve vysílání a výrobě programu. Podle zákona nesmí některé kanály ČT přesáhnout půl procenta vysílacího času věnovaného reklamě a v rozhlasovém vysílání se jedná o 3 minuty. Česká televize má dva celoplošné programy, jimiž jsou ČT1 a ČT2, dále také dva digitální programy ČT SPORT a ČT24 a také ČT: D a ČT art..¹⁷

2. 4 Shrnutí

V předchozích částech byly představeny jednotlivé země a historie vývoje jejich veřejnoprávních médií, která se snaží o svou nezávislost a jež mají potřebu rozvíjet komunikaci a vzdělanost mezi lidmi. To vše vyplynulo ze známého vzoru BBC. Na základě výše zmíněných informací bylo nutné vytvořit nezávislý správní orgán pro kontrolu a regulaci mediálního trhu. Dále bylo potřeba se zabývat institucemi, které budou vydávat licence na základě mediálního zákona. V jednotlivých zákonech se

¹⁶ ČT. *Československá televize. Prehistorie*. [online] [Cit. 08. 04. 2018] dostupný z < <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/> >

¹⁷ ČT. *Základní informace o ČT*. [online] [Cit. 22. 03. 2018] dostupný z < <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/> >

objevují informace ohledně veřejnoprávních institucí. Ve všech zemích jsou média veřejné služby spojená se státní mocí, a to mnohdy prostřednictvím jmenování představitelů regulačních orgánů. Každá veřejnoprávní instituce je financována z veřejných peněz, a to prostřednictvím televizních poplatků. Pro výběr televizních poplatků se stanovuje subjekt nebo instituce. Dále jsou média financována za pomoci sponzoringu, nebo dokonce i z příjmů z prodeje vlastní podnikatelské činnosti. Možnost představují i reklamy, které se u veřejných služeb regulují. Pro představení duálního systému veřejnoprávních médií byl použit jako vzor ČT. Duální systém je uplatňován též v Německu, jemu budou věnovány následující kapitoly, jež jsou hlavní náplní bakalářské práce.

3 Historický vývoj médií v Německu

Tato kapitola se bude zabývat obdobím od Výmarské republiky až do konce druhé světové války a stručným shrnutím dalšího vývoje. Média si prošla různými historickými událostmi jako například dobou totalitního režimu, ovlivněnou Adolfem Hitlerem a Josephem Goebbelsem. Jejich aktivita byla v té době velmi silná, a jakmile skončila druhá světová válka, musela média projít tzv. očištěním od veškerého nacismu. Na základě toho si média prodělala novou změnu, na kterou navazuje kapitola o současnosti médií v Německu.

3. 1 Období Výmarské republiky

Výmarská republika je zasazena do období let 1919 až 1933. V roce 1920 zorganizovalo Říšské ministerstvo pošt první pokusné rozhlasové vysílání. Ve vysílacím stanovišti v Königs-Wusterhausenu se připravovaly pořady, mezi něž se řadí předčítání novinových textů, přehrávání desek a vysílání přenosu koncertu poštovních zaměstnanců. V roce 1923 bylo zahájeno první pravidelné vysílání firmou Radio-Stunde v Berlíně.¹⁸

Radio-Stunde pravidelně vysílalo od 8 do 20 hodin denně. Už pár minut před osmou hodinou ráno se lidé shromažďovali a slyšeli z mikrofону: „*Pozor! Tady je vysílací stanice Berlín Voxhaus, na vlně 400. Přinášíme Vám krátké sdělení, že zábavný program berlínské vysílací stanice Voxhaus začíná.*“¹⁹ S touto zprávou, znějící v rozhlase dne 29. října 1923 přijal Berlín první pravidelné programové rádiové služby v Německu. Tuto stanici měl pod dohledem tzv. „Reichpost“ neboli Říšská pošta. Již od 1. prosince 1923 bylo zaregistrováno okolo 467 posluchačů, jejichž počet neustále rostl, a v dubnu roku 1926 měla tato stanice až 1,2 miliónů posluchačů. Díky tomu již v roce 1924 vyvolal tento úspěch obdiv u Říšského ministerstva vnitra, které se rozhodlo využít vysílání pro politické účely. Kabinet pod říšským kancléřem Cuna uzavřel 23. října 1924 smlouvu s dalšími politickými stranami, tzv. Politický dohled vysílání. Šlo o převzetí dohledu nad vysíláním Říšským ministerstvem vnitra. S tím ovšem nesouhlasila Říšská pošta, která na základě toho uzavřela 1. března 1926 Dohodu

¹⁸ PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*, Praha: Karolinum, 2005. s. 255.

¹⁹ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse: Auftrag und Legitimation des öffentlich-rechtlichen Rundfunks*. Leipzig: Vistas, 2015. s. 22.

o licenci poskytované regionálním společenstvem. Pozoruhodné na této dohodě bylo, že v ní byly obsaženy předpisy o příkazech k vysílání a pokyny k programování. Další součástí dohody bylo zpravodajství, které mělo být vedeno nezávisle a nestrannicky. Dodržování této dohody měla na starost Říšská pošta, která se skládala ze dvou výborů, jejichž úkolem bylo starat se o správný průběh vysílání. První výbor byl zodpovědný za veškeré vysílání zpráv a druhý výbor měl na starost formu programů, která se řídila nabídkou kultury, vědy a obyvatelstva.²⁰

Později se firma Radio-Stunde přejmenovala na Funk-Stunde. Stalo se tak na popud Říšského ministerstva, pro které nebylo přijatelné slovo Rádio z důvodu nedostatečné odbornosti tohoto výrazu. Místo něj bylo zvoleno odbornější slovo Funk. Již v roce 1929 bylo Radio-Stunde známo jako Funk-Stunde. Díky této změně se dodnes v Německu užívá pojem „Hörfunk“ nebo „Rundfunk“. ²¹

3. 1. 1 Rozmach rozhlasových stanic v období Výmarské republiky

V období Výmarské republiky vznikaly nové rozhlasové stanice a již od roku 1924 začal velmi rychlý vývoj rozhlasových stanic. Byly založeny stanice v Lipsku, Mnichově, Frankfurtu, Stuttgartu, Vratislavi a Kolíně. *„Rozhlasové firmy byly akciové společnosti a akcie vlastnily banky, průmyslové a obchodní podniky. Na rozdíl od Spojených států neměly žádnou moc – byla v rukou Německé říšské pošty.“*²² Ta si v roce 1925 vynutila vytvoření Říšské rozhlasové společnosti, pod kterou byly zastřešeny všechny rozhlasové stanice, ty jí musely zdarma odevzdat většinu svých podílů. V čele Říšské rozhlasové společnosti stál nacionálně konzervativní státní komisař Hans Bredow. Naopak Říšská rozhlasová společnost musela předat 51 % svých podílů Říšské poště, která ji vytvořila. Přesně tímto způsobem vznikl v roce 1926, státní rozhlas Deutsche Welle, kde pracovali pravicově orientovaní zaměstnanci. Tato stanice působila jako ústřední vysílač pro celé německé vysílací území. Za používání státního rozhlasu byly poplatky ve výši dvou říšských marek.²³

²⁰ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse: Auftrag und Legitimation des öffentlich-rechtlichen Rundfunks*. s. 24.

²¹ PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. s. 255.

²² Tamtéž. s. 256.

²³ HÖRISCH, Jochen. *Eine Geschichte der Medien: von der Oblate zum Internet*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2004. s. 332.

30. ledna 1933 byl Adolf Hitler jmenován říšským kancléřem²⁴ a od této doby došlo k tzv. uchopení moci a k vytvoření nové vyhlášky o řízení vysílání. V dubnu téhož roku se stal Joseph Goebbels říšským ministrem a ten vedl ministerstvo pro lidovou osvětu a propagandu.²⁵ O pár měsíců později, 30. června 1933, nastává konec Výmarské Republiky.

3. 2 Vznik diktatury v Německu

Ve 30. letech 20. století nastala na území Německa vysoká nezaměstnanost z důvodu krachu na newyorské burze. Na základě toho se poté Národně socialistická německá dělnická strana (NSDAP) stala součástí vlády. Za pomoci Adolfa Hitlera vznikly odbory, jako byla například tzv. Fronta práce, která upoutala všechny dělníky a zaměstnavatele. Díky „Frontě práce“ bylo umožněno zlepšení jejich životní úrovně a mnoha výhod. To vedlo k tomu, že tehdejší Německo nemělo nepřátele v dělnické třídě. Na základě těchto výhod dostávali nacisté dostatek hlasů od veřejnosti, díky nimž vedli a vítězili ve volbách do vlády.²⁶

Pro nacisty byl důležitý rok 1933, kdy se Adolf Hitler, jak již bylo výše zmíněno, stal říšským kancléřem a Alfred Hugenberg říšským ministrem hospodářství. V únoru téhož roku byl zakázán sociálně demokratický a komunistický tisk. V březnu byl přijat zmocňovací zákon Říšského sněmu a byla podporována nacistická diktatura.²⁷

Historik Golo Mann uvádí, že na rozhlas v té době dohlížel rozhlasový komisař ministerstva vnitra, který měl možnost udělit právo na vykonávání cenzury. „Zmocňovacím zákonem z roku 1933 se zahájilo teroristické zglajchšaltování, tzv. usměrňování rozhlasu, které už připravila „nová úprava“ z roku 1932.“²⁸ Ministerstvo lidové osvěty a propagandy se staralo o to, aby tisk a rozhlas byly použity k ovlivnění veřejného mínění a nálady. Hlavní úlohu měl v této době především tisk, poté rozhlas, divadlo, film a určitým způsobem i literatura.²⁹

Dne 1. února 1933 Adolf Hitler ve svém prvním rozhlasovém projevu řekl: „Říšský prezident nás svým rozkazem povolal k tomu, abychom národu umožnili

²⁴ MANN, Golo. *Dějiny Německa, 1919-1945*. Praha: Český spisovatel, 1993. s. 118.

²⁵ PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. s. 263.

²⁶ MANN, Golo. *Dějiny Německa, 1919 - 1945*. s. 127.

²⁷ PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. s. 263.

²⁸ MANN, Golo. *Dějiny Německa, 1919 - 1945*. s. 263.

²⁹ HAFFNER, Sebastian. *Od Bismarcka k Hitlerovi: pohled zpět*. Olomouc: Votobia, 1995. s. 155.

obrodu, a věrni rozkazu polního maršála s tím chceme začít.“³⁰ Paul Joseph Goebbels se stal říšským ministrem pro lidovou osvětu a propagandu, tím převzal veškeré rozhlasové pravomoce ministerstva vnitra a ministerstva pošt. V listopadu 1933 ustavil Goebbels Říšskou kulturní komoru, které podřídil Říšskou tiskovou komoru, a všichni novináři měli tzv. „službu státu“, což znamenalo, že veškeré členství v rozhlasu bylo povinné.³¹

Joseph Goebbels vynaložil úsilí, aby německému národu prostřednictvím médií představil tzv. „ráj“, jenž byl vybudován ve vůdcovském režimu pod nacionálně socialistickou záštitou. Nejzřetelněji to bylo znatelné v Goebbelsově filmové a tiskové politice. V německých novinách řízených samotným Josephem Goebbelsem nikdy nebylo napsáno, že by Židé museli být či že budou vyhlazeni. Nejčastěji užívaná věta, která byla pravidelnou součástí zpráv v novinách až do konce druhé světové války, zněla: „Židé jsou naším neštěstím, musíme se před nimi mít na pozoru.“ To byl jeden z důvodů, proč si němečtí čtenáři novin a posluchači rozhlasu neuvědomovali možnost existence holocaustu.³²

Vzhledem k velké oblíbenosti užívaných druhů médií, za druhé světové války, si nacisté vynutili masovou výrobu rozhlasových přijímačů. Ty byly cenově velmi dostupné pro každého, díky tomu měly všechny domácnosti možnost přijímat zprávy z rozhlasu. Ovšem bylo možné přijímat pouze německé nacistické vysílání.³³

Z přístupných zdrojů nelze zjistit, kolik vysílacích stanic bylo v Německu, či jak vypadalo vysílání té doby. Bylo to způsobeno tím, že Němci dobývali území dalších států a s tím bylo spojené ničení či obsazování rozhlasových stanic. Území, kde se obsadil hlavní rozhlasový vysílač, bylo pod vedením Němců, od něj se posílaly veškeré zprávy po vlnách. To samé se dělo později i s televizními stanicemi, ovšem i přesto zůstávalo oblíbenějším médiem té doby rádio, jelikož byly vysílány aktuální zprávy 24 hodin denně.³⁴

Na počátku roku 1935 Eugen Hadamovsky, nacistický ředitel říšského přenosu, vytvořil dva hlavní cíle vysílání. Jednak šlo o odpočinkový program, který měl přesně

³⁰ MASER, Werner. *Adolf Hitler. Tak vedl a řídil*. Praha: Grada. 2014. s. 146.

³¹ PÜRER, Heinz. *Medien in Deutschland: Presse, Rundfunk, Online*. München: UVK/Lucius, 2015. s. 107.

³² HAFFNER, Sebastian. *Od Bismarcka k Hitlerovi: pohled zpět*. s. 167.

³³ PÜRER, Heinz. *Medien in Deutschland: Presse, Rundfunk, Online*. s. 107.

³⁴ BEDNÁŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. s. 187.

stanovený čas, kdy se pouštěly zábavné pořady. A jednak šlo o povinnost vytváření kulturního a ideologického ducha nacistů.³⁵ To vedlo následně k zavedení prvního pravidelného televizního vysílání, které se uskutečnilo v březnu téhož roku. Televizní přístroje nebyly přesto cenově dostupné pro každého, takže průměrný jedinec nemohl televizní programy sledovat. O rok později, v roce 1936, se vysílaly olympijské hry, které mělo možnost vidět přes 162 tisíc lidí díky veřejně vybudovaným místnostem s televizorem. Tyto tzv. televizní pokoje byly v Berlíně, Lipsku a Postupimi.

Adolf Hitler a Joseph Goebbels byli hlavními propagandisty tehdejší ideologie. Jak již bylo zmíněno výše, všechna vysílací střediska, která byla určena jen pro zvláštní zprávy propagandy, vedl Joseph Goebbels. Veškerá vysílací střediska byla naposledy využita 1. května 1945, kdy byla zveřejněna poslední zpráva, která obsahovala informace o tom, že vůdce Adolf Hitler hrdinsky zemřel v boji proti Rusům.³⁶

Ke konci druhé světové války projížděli městem Hamburg tři britští důstojníci, kteří si stanovili za cíl vytvořit první spojenecký vysílač v Německu podle vzoru BBC. To nebylo možné na území Anglie, protože veškeré britské vysílací stanice byly zničeny a na základě toho se rozhodli pro jiné místo, které museli nejprve nalézt. Konečným místem byla obydlená část Hamburgu, zvaná Alster v Harvestehude, se zachovanou budovou Rothenbaumchaussee. Tu britští důstojníci obsadili a vytvořili tu první spojenecký vysílač Hamburg, který začal fungovat 4. května 1945.³⁷

3. 3 Vysílání po roce 1945

Po ukončení druhé světové války, bylo území Německa rozděleno na čtyři okupační zóny, které obsadili vítězští spojenci - USA, Velká Británie, Francie a Sovětský svaz. Po pádu fašistického Německa se musely veškeré vysílací instituce nově zřídit a zorganizovat. Cílem bylo, aby se vysílací stanice již nikdy více programově nevrátily k ideologii nacistického Německa z druhé světové války.³⁸

Německo se muselo politicky, morálně, právně a i materiálně vyrovnat s následky nacionalismu. Proto se v roce 1945 zřídil a uplatnil proces 4D, kde šlo o demilitarizaci, denacifikaci, demokratizaci a dekartelizaci. Tato čtveřice měla být

³⁵ HÖRISCH, Jochen. *Eine Geschichte der Medien: Von der Oblate zum Internet*. s. 342.

³⁶ PÜRER, Heinz. *Medien in Deutschland: Presse-Rundfunk-Online*. s. 109.

³⁷ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse*. s. 9.

³⁸ LUCHT, Jens. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk: ein Auslaufmodell?: Grundlagen--Analysen--Perspektiven*. s. 96.

zárukou toho, že dojde k úplnému vymýcení německého militarismu a nacismu. Například denacifikace byla spojena s likvidací nacionálního socialismu, jehož cílem bylo vyčistit úřady od nacistů a zakázat všechny organizace spojené s nacionálním socialismem.³⁹

Dne 9. června 1945 vzniká Sovětská vojenská správa v Německu (SMAD) jako mocenský orgán v sovětské, východní a okupační zóně, která usilovala o centralizaci vysílání médií. Německá správa pro osvětu lidu (DVfV), která se stala od počátku právním zřízením rádií, měla společně se SMAD zodpovědnost za celé vysílání.⁴⁰

V letech 1948 a 1949 byly založeny první vysílací instituce: Bayerischer Rundfunk (BR), Hessischer Rundfunk (HS), Radio Bremen (RB), Südwestrundfunk (SDR), Nordwestdeutscher Rundfunk (NWDR) a Norddeutscher Rundfunk (NDR).⁴¹ Později dne 5. června 1950 vzniká společnost ARD, tzv. Arbeitsgemeinschaft der Deutschen Rundfunkanstalten a o tři roky později, v září 1953, je založen státní vysílací výbor Německé demokratické republiky (DDR). O dva roky později, v roce 1955, vznikají nové vysílače z důvodu rozdělení NWDR, a to v NDR tzv. Norddeutscher Rundfunk a v SNR vysílač WDR, což je Západoněmecké vysílání.⁴²

Německo bylo oficiálně zapojeno do NATO 5. května 1955. V tento den skončil okupační status a Spolková republika Německo se stala plně suverénním státem.⁴³ Rokem 1961 se utváří nová stanice ZDF, tzv. Druhá německá televize, která byla vytvořena na základě státní smlouvy jednotlivých spolkových zemí.⁴⁴

Na přelomu 80. a 90. let 20. století se v Německu vedle veřejnoprávních médií prosadily komerční rozhlas a televize. V roce 1984 zahájila vysílání první komerční stanice RTL-plus přes hranice z Lucemburska, ale další pronikaly do Německa prostřednictvím kabelu či satelitu.⁴⁵ Rokem 1985 začíná vysílat stanice SAT 1, což je první komerční televizní program. V témže roce zahájila svou činnost stanice RTL,

³⁹ KUČEROVÁ, Irah. *Střední Evropa: komparace vývoje středoevropských států*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 140.

⁴⁰ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse*. s. 32.

⁴¹ PÜRER, Heinz. *Medien in Deutschland: Presse, Rundfunk, Online*. s. 110.

⁴² GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse*. s. 32.

⁴³ FULBROOK, Mary. *Dějiny moderního Německa*. Grada. Praha. 2010. s. 140.

⁴⁴ PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. s. 287.

⁴⁵ ŠMÍD, Milan. *Veřejnoprávní média v zemích EU-jejich řízení a kontrola, vymezení činnosti*. [online] [Cit. 10. 03. 2018] dostupný z < <http://www.psp.cz/doc/00/10/13/00101331.pdf> > s. 19.

jež byla důvodem pro existenci tzv. „duálního systému“ v Německu. To znamená, že veřejnoprávní vysílání a komerční provozovatelé existují vedle sebe. Následně v roce 1990 došlo ke sjednocení Německa.⁴⁶

⁴⁶ PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. s. 124.

4 Současnost veřejnoprávního vysílání v Německu

Na začátku této kapitoly bude uveden právní rámec, jenž stručně informuje o veškerých institucích, které jsou ve spojení s veřejnoprávními společnostmi. V další části bude přiblížen systém vysílání, jenž popisuje duální strukturu, která je v Německu velice známá. S tím souvisí nejdůležitější stanice ARD a ZDF, které mají pod sebou další stanice a obdobné financování. Další podkapitola se zabývá soukromými médii, která jsou konkurencí veřejnoprávních, ale zároveň součástí struktury médií v Německu. Veškeré tyto informace by měly napomoci k pochopení další a hlavní součásti bakalářské práce, která se zabývá diskuzí aktuálních problémů v Německu.

4. 1 Právní rámec (zákony)

Právní rámec je zde uveden jako první důležitá podkapitola současnosti médií v Německu, jelikož je nutné vysvětlit zákony a normy spojené s veřejnoprávními médii, které se budou v následujících kapitolách objevovat. Jedná se o následující dokumenty: Dohoda o vysílání, Státní smlouvy pro rozhlasové a televizní vysílání, Spolkový ústavní soud a Smlouva o příspěvku vysílání.

Právní základ pro zákonné předpisy vysílání v Německu je obsažen v článku 5 odstavce 1 ústavy Spolkové republiky Německo, který zahrnuje zákon o svobodném vyjádření, svobodu tisku a svobodu vysílání. „(1) Každý má právo se písemně a svobodně projevit, šířit a informovat se, bez zábran, ze všeobecných a přístupných obsahů. Svoboda tisku a svoboda zpravodajství skrze rádio a film bude zabezpečena.“⁴⁷

Jak konstatuje mediální analytik Milan Šmíd, „Složitost mediálního systému v Německu se odvíjí od skutečnosti, že SRN je federací šestnácti spolkových zemí, kterým podle německé Ústavy přísluší kompetence v kulturních otázkách, mezi něž patří též rozhlasové a televizní vysílání. Každá spolková země má tudíž svůj vysílací zákon [...]“.⁴⁸

Vzhledem ke členění Německa vznikl dokument, který obsahuje různá německá práva rozhlasových a televizních stanic. Jedná se o tzv. Dohodu o vysílání mezi 16 spolkovými zeměmi, která vytváří celostátní předpisy pro vysílání, kdy každá spolková

⁴⁷ CHRISTL, Reinhard; BAIER, Barbara. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 109.

⁴⁸ ŠMÍD, Milan. *Veřejnoprávní média v zemích EU-jejich řízení a kontrola, vymezení činnosti*. [online] [Cit. 10. 03. 2018] dostupný z < <http://www.psp.cz/doc/00/10/13/00101331.pdf> > s. 20.

země má v tomto dokumentu vypsána základní práva, úkoly či nařízení, dokonce i členění struktury dané stanice i kompletně popsanou nabídku. O zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, jako je dohoda o vysílání či jiné dohody, rozhoduje tzv. Státní smlouva pro rozhlasové a televizní vysílání, která má ve své kompetenci i pojednávat o registru smluv a také rozhoduje o uveřejňování těchto smluv. V tomto dokumentu se nachází i státní smlouva o vysílání, která určuje rámcová pravidla pro organizování veřejnoprávního a soukromého vysílání, určuje licence a předepisuje obsahy.⁴⁹

Nedílnou součástí zákonů a norem je Spolkový ústavní soud, který neustále formuje veškeré rámcově právní podmínky systému vysílání a ovlivňuje společenské a politické funkce veřejnoprávního a soukromého vysílání.⁵⁰ Další součástí veškerého fungování veřejnoprávních médií je Smlouva o příspěvku vysílání, která stanovuje a popisuje práva i zákony každého subjektu v prostředí financí.

4. 2 Systém vysílání

Od poloviny 80. let 20. století vzniká v západním Německu duální systém vysílání. To znamená, že zároveň koexistují veřejnoprávní a soukromé vysílání.⁵¹ Tento koncept je východiskem řešení problémů, které postupně přináší soužití veřejného a soukromého sektoru vysílání. Jde o vymezení financování. Duální systém vysílání by měl být regulován takovým způsobem, aby ani jeden ze subjektů neměl nad druhým převahu.⁵²

Duální vysílací systém Spolkové republiky Německo se formuje ve smyslu Státní smlouvy pro rozhlasové a televizní vysílání, která je dána dohodou o vysílání. Podle judikatury Spolkového ústavního soudu je potřeba strukturovat svobodu vysílání prostřednictvím právních předpisů, což je úlohou federálních států, které mají zákonodárné pravomoci v oblasti vysílání a vytvářejí soubor pravidel, jež zákonem omezují výkon svobody vysílání. Přitom se musí zákonodárce sjednotit s cílem, jenž má

⁴⁹ ŠMÍD, Milan. *Diskuse o vysílání veřejné služby v zemích Evropské Unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> >. s. 20.

⁵⁰ CHRISTL, Reinhard; BAIER, Barbara. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 109.

⁵¹ CHRISTL, Reinhard a Daniela SÜSSENBACHER (HG.). *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 100.

⁵² ŠMÍD, Milan. *Vysílání veřejné služby v zemích Evropské Unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 07. 04. 2018] dostupné z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> > s. 19.

zajistit rozmanitost názorů ve vysílání a sám učinit všechna rozhodnutí. Tato základní pravidla vysílacího systému zahrnují například posílání veřejnoprávního vysílání, přijímání soukromých vysílatelů, dokonce i způsoby financování.⁵³

Veřejnoprávní vysílání jsou financovaná koncesionářskými poplatky a jsou pod veřejnou kontrolou, což vede k tomu, že ze zákona se nesmějí orientovat na zisk, ale mohou zakládat soukromé podniky či se podílet na jejich funkci. Dále zde jsou soukromá média, jejichž konkurencí jsou prvně jmenovaní veřejnoprávní poskytovatelé. Soukromí mediální poskytovatelé jsou orientováni na zisk, který většinou pochází z reklamy.⁵⁴

4. 3 Struktura veřejnoprávního vysílání

Struktura veřejnoprávního vysílání je realizována skrze 9 samostatných zemských televizních stanic, jimiž jsou Bayerischer Rundfunk (BR), Hessischer Rundfunk (HR), Mitteldeutscher Rundfunk (MDR), Norddeutscher Rundfunk (NDR), Radio Bremen (RB), Rundfunk Berlin-Brandenburg (RBB), Saarländischer Rundfunk (SR), Südwestrundfunk (SWR), Westdeutscher Rundfunk (WDR). Tyto stanice jsou sdruženy k veřejnoprávnímu vysílání Spolkového Německa (ARD).

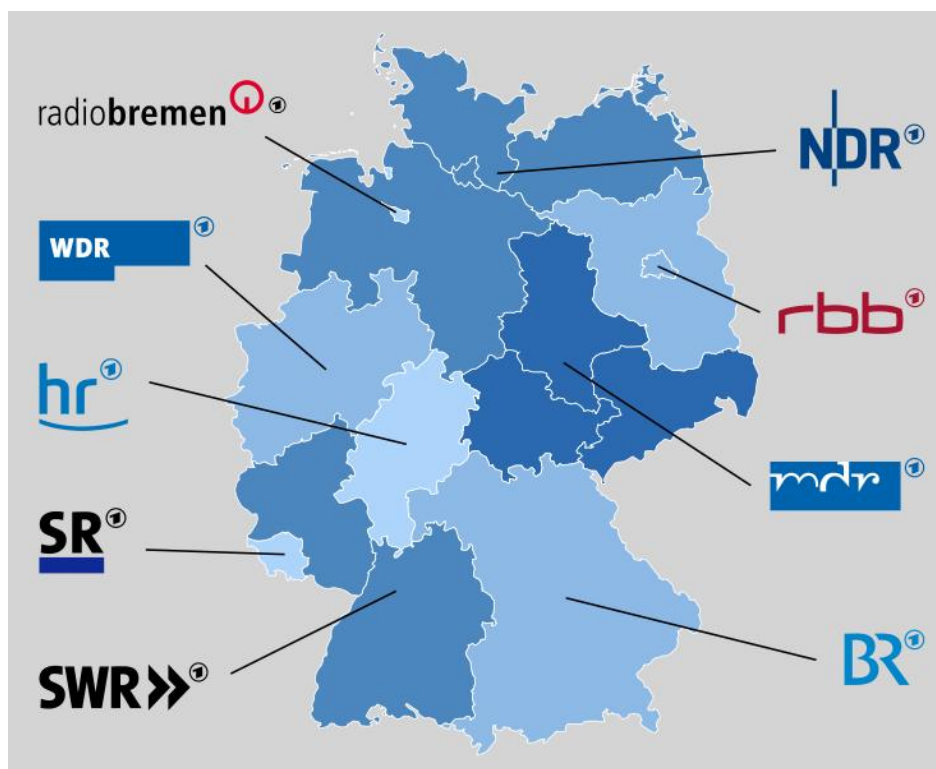
Obrázek 1 zobrazuje mapu, kde jsou obecně znázorněny všechny vysílací stanice, vysílající pro jednotlivé spolkové země Německa. Avšak jejich aktivita není směřována jen na jednu zemi, ale může být rozšířená do jiných zemí Německa.

Bayerischer Rundfunk vysílá pro Bavorsko, Hessischer Rundfunk v Hesensku, Mitteldeutscher Rundfunk ve Svobodném státě Sasko, Sasko-Anhaltsku a ve Svobodném státě Durynsko. Dále Norddeutscher Rundfunk pokrývá Šlesvicko-Holštýnsko, Hamburk, Dolní Sasko a Meklenbursko-Přední Pomořansko. Radio Bremen v Brémách, což je hlavní město spolkové země v Dolním Sasku. Stanice Rundfunk Berlin-Brandenburg, sídlí v Berlíně a Postupimi, vysílá i pro spolkovou zemi Braniborsko. Saarländischer Rundfunk v Sársku, Südwestrundfunk pro Bádensko-Württembersko a Porýní-Falc a nakonec Westdeutscher Rundfunk pro Severní Porýní-Vestfálsko.

⁵³ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse*. s. 65.

⁵⁴ KRAUS, Marcel. *Kulturní a kreativní průmysl v Německu*. Divadelní institut. Praha. 2012. s. 48.

Obrázek č. 1 – Zobrazení vysílacích stanic v Německu⁵⁵

4. 4 ARD a ZDF

Výše uvedené vysílací stanice spolupracují a nabízejí celostátní programy. ARD vzniklo v roce 1950. O třináct let později vzniká ZDF, tzv. Zweites Deutsches Fernsehen, jako centrálně organizovaná televizní stanice se sídlem v Mohuči. Dnes ARD a ZDF tvoří hlavní celek veřejnoprávního vysílání.⁵⁶

Spolupráce stanic ARD a ZDF má také svůj právní rámec, jehož platnost a úprava byly pozměněny naposledy dne 1. ledna roku 2013. Ve Státní smlouvě pod paragrafem 6 nalezneme popsání formování vysílání, kde odstavec 1 popisuje: „Veškeré vysílací stanice musí mít pro společnost objektivní přehled o světovém dění. Obzvláště má zprostředkovávat informace o společnosti Německa. Vysílání má podporovat tvorbu svobodného názoru jak jednotlivce, tak veřejnosti.“⁵⁷

⁵⁵ File: ARD-Karte-BLAU3. [online] [Cit. 23. 03. 2018] dostupný z < <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ARD-Karte-BLAU3.svg>.>

⁵⁶ CHRISTL, Reinhard; BAIER, Barbara. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 100.

⁵⁷ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse*. s. 63.

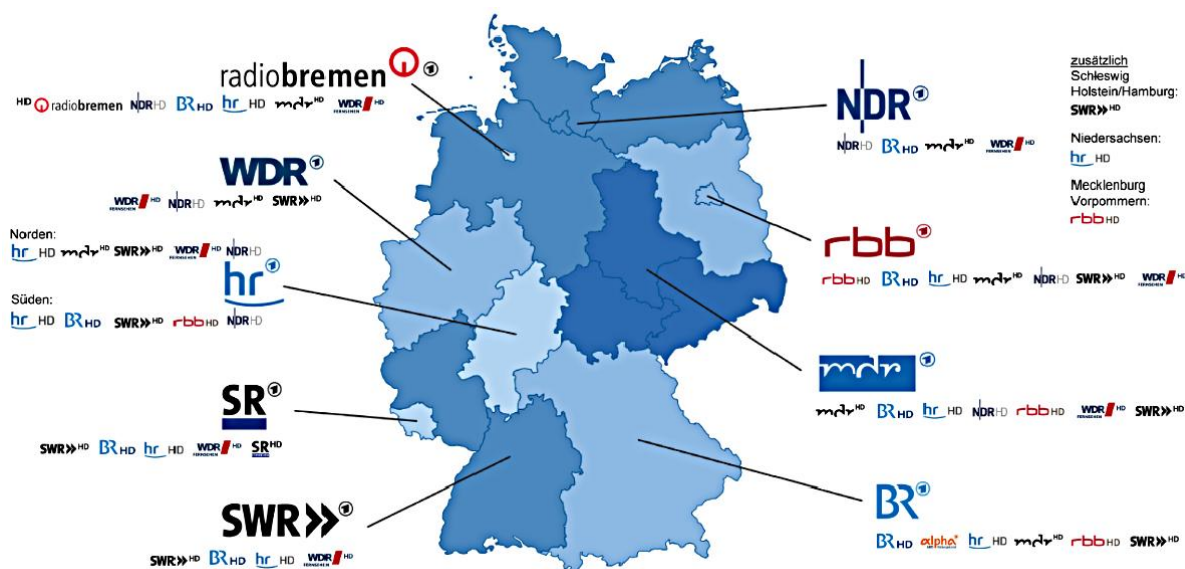
4. 5 Programy veřejnoprávního vysílání

Jak již bylo výše zmíněno, ARD a ZDF spolu úzce spolupracují. Následující kanály jsou vysílány ve spolupráci s ZDF. Tyto dvě stanice provozují jiné tematické televizní stanice jako je například Phoenix, která se obsahově zabývá různými dokumenty a zpravodajstvím. KIKA je stanice orientující se na dětské pořady. Dále televizní stanice 3sat klade důraz na německo-jazyčnou kulturu. ARD-alpha je zaměřena na vědu, náboženství, literaturu a hudbu.

Pod samotné ARD řadíme programy Das Erste tzv. Erstes Deutsches Fernsehen a EinsExtra, který je zaměřen na zpravodajství. Dále pod ARD spadá Tagesschau24, což je regionální zpravodajský kanál, a také vzdělávací program BR-alpha. Jak už bylo výše zmíněno, pod ARD spadají instituce a členské organizace, které jsou znázorněny na obrázku 2 dále v textu.

Pod ZDF spadají televizní programy jako ZDFneo, který vysílá dokumenty nebo zpravodajství, ZDFkultur se zaměřením např. na koncerty, dále ZDFinfo, ZDFtivi a ZDFheute.⁵⁸

Obrázek č. 2 – Stanice spolkových zemí Německa a jejich programy⁵⁹

⁵⁸ GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse.* s. 82.

⁵⁹ ARD. [online] [Cit. 23. 03. 2018] dostupný z < <http://www.televizniweb.cz/wp-content/uploads/2017/03/N%C4%Bmecko-DVB-T2.jpg> >

BR - Bayerisches Fernsehen, **HR** - hr-fernsehen, **MDR** - MDR Fernsehen, **NDR** - NDR Fernsehen, **RB** – Radio Bremen TV, **RBB** – rbb Fernsehen, **SWR** – SWR Fernsehen pro Bádensko Württembersko, poté stejný název, akorát pro Porýní-Falcko, **SR** – SR Fernsehen a **WDR** – WDR Fernsehen.⁶⁰

4. 6 Orgány vysílacích stanic (v Německu)

Jak uvádí mediální analytik Milan Šmíd: „*Každá zemská rozhlasová a televizní organizace, jakož i ZDF, mají v zásadě stejné výchozí organizační uspořádání, založené na třech vrcholných řídicích orgánech.*“⁶¹ Těmito orgány jsou vysílací rada, správní rada a ředitel.

Součástí orgánů vysílacích institutů je „Rundfunkrat“, v překladu vysílací rada, která je nástrojem kontroly veřejnosti. S pomocí státního práva je realizována vnitřní pluralita veřejnoprávního vysílání a také zajištění různorodosti. Počet členů vysílací rady je v různých spolkových zemích různý, ale obvykle se uvádí rozmezí mezi 16 - 77 členy, jimiž jsou lidé, kteří jsou spojeni s politickou scénou, jako např. předsedové vlády, premiéři, spolkový ministr či starosta spolkového města, dokonce také obyvatelé Německa jako zástupci sociálních a kulturních skupin. Hlavním úkolem vysílací rady je zájem o otázky programování nabídky stanic. Dále vydává podněty a schvaluje zásadní rozhodnutí, jako jsou například rozpočty, určitý kodex či jmenování nebo odvolání ředitele.

Druhým orgánem je Správní rada, německy „Verwaltungsrat“. Správní rada je nástrojem kontroly ředitele. Skládá se z odborníků v dané oblasti, jako je právo, média a ekonomika. Správní rada se skládá z 6 nebo 9 členů, kteří jsou vybráni vysílací radou. Tato instituce je kontrolním orgánem, který je zodpovědný za řešení otázek hospodaření institutů vysílání. Dohlíží na management ředitelů. Obsahující dispozice programu jsou sledovány samotnou vysílací radou.

Třetím orgánem je ředitel, v německém jazyce „Intendant“. Ředitel nese veškerou odpovědnost za provoz organizace a tvorbu programu. Pod pojmem veškerá odpovědnost se rozumí vyhovění právním ustanovením v programu, o který se stará ředitel. Z tohoto důvodu mají ředitelé uvnitř institucí rozhlasových stanic důležité postavení. Ředitel zastupuje danou instituci soudně i mimosoudně. Ze své činnosti

⁶⁰ ŠMÍD, Milan. *Diskuse o vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování.* [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf>>. s. 23.

⁶¹ Tamtéž. s. 21.

zpracovává výroční zprávy, které předkládá odpovědným výborům, jako je Správní rada.⁶²

4. 7 Soukromé vysílání

Soukromé vysílání v Německu vzniklo v okamžiku, kdy se zdokonalila technická úroveň, tzn. 80. léta 20. století. Import soukromého vysílání započal v souvislosti s prvními televizními kabely v projektu Ludwigshafen dne 1. ledna 1984. A jestliže chce jedinec založit soukromé vysílání, musí nejprve podat žádost. Tou se zabývá Ústav veřejných práv, který má radu výborů a ředitele, kteří rozhodují, zda jedinec získá povolení k vlastní funkci. Soukromé vysílání má odlišnou interpretaci svobody vysílání a financování, než má veřejnoprávní vysílání.⁶³

Soukromý televizní sektor se sestává ze dvou dominantních soukromých vysílacích provozovatelů, jako jsou ProSiebenSat.1 Media AG a RTL Group SA. První soukromou institucí je ProSiebenSat.1 Media AG, která byla přejata roku 2006 od angloamerických investorů. Toto soukromé vysílání v Německu provozují reklamou financované televizní instituce jako jsou Sat.1, ProSieben, Kabel 1, N24 a 9 Live. Druhým soukromým vysílačem je RTL Group SA, který je velkým evropským operátorem, reklamově financovaný a zároveň také financovaný od jiných soukromých televizních stanic a soukromých rozhlasových programů. Pod média RTL Německo patří financované soukromé televizní vysílače jako RTL, RTL II, VOX a n-tv. Pod nejsledovanější komerční stanice patří RTL, SAT1 a ProSieben.⁶⁴

⁶² FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. Tübingen: Mohr Siebeck, 2017. s. 326.

⁶³ FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. s. 283.

⁶⁴ CHRISTL, Reinhard; BAIER, Barbara. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 104.

5 Ekonomika

Ekonomika nebo také hospodářství je jistým shrnutím hospodaření nejen subjektů, ale také se to týká i podniků. Proto se tato kapitola bude zabývat základním financováním veřejnoprávního vysílání v Německu, jehož příjmy mu pomáhají k fungování. Nejdůležitějšími poplatky a zároveň jeho příjmy jsou „poplatky za vysílání,“ jimiž se zabývají následující podkapitoly.

5. 1 Financování veřejnoprávního vysílání - televize, rádio

Financování veřejnoprávních vysílatelů se v Evropě liší, přesto v zásadě využívají stejné zdroje příjmů, jako jsou poplatky za vysílání užívané v Německu a Rakousku. Přímé financování z veřejného rozpočtu se týká například i Nizozemí. Jednou z dalších variant příjmů médií jsou reklamy, kterým se veřejnoprávní vysílatelé co nejvíce vyhýbají. Tyto všechny varianty se nacházejí v dokumentu zvaný Základní ustanovení cenových plateb a podpor.⁶⁵

Veškeré financování je pod záštitou Spolkového ústavního soudu, který kontroluje, zda jsou všechny zákony v souladu s dalšími variantami norem. Soud kontroluje dokumenty, mezi něž patří smlouvy o příspěvku vysílání či dohoda o vysílání.

V roce 1975 byla založena Komise pro zjištění finanční potřeby vysílatelů, tzv. KEF, která na základě vysílatelova střednědobého plánu finančních požadavků vytváří například doporučení pro výši sazby poplatků za vysílání. V roce 1997 se k KEF připojila Komise pro zjištění koncentrace vlastnictví v oblasti médií, která je známá jako KEK. Tyto komise jsou složeny z expertů jmenovaných spolkovými zeměmi. Komise připravují podklady pro jednotlivé zemské vlády a regulátory.⁶⁶

Každý občan, který disponuje jakýmkoli přístrojem k příjmu vysílání, musí uhradit poplatky za užívání, přesto je tu možnost se od těchto poplatků osvobodit, i když jen výjimečně.⁶⁷ Za užívání rádia je poplatek okolo 5,76 euro za měsíc. Sazba

⁶⁵ PETERA, Martin. *Veřejnoprávní televize v Evropě – odkud berou peníze na financování?* [online] [Cit. 24. 05. 2018] dostupný z <http://www.radiotv.cz/p_tv/verejnopravni-televize-v-evrope-odkud-berou-penize-na-financovani/>

⁶⁶ LUCHT, Jens. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk: ein Auslaufmodell?: Grundlagen--Analysen--Perspektiven*. s. 106.

⁶⁷ CHRISTL, Reinhard; BAIER, Barbara. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. s. 121.

za televizní vysílání není pevně stanovena, takže je tento poplatek spojován se sazbou za rádio. Podle aktuálních webových stránek se celkový poplatek za veřejnoprávní média udává 17,50 euro měsíčně.⁶⁸ ARD a ZDF založily Centrálu pro výběr poplatku ve Spolkové republice Německo (GEZ), která poplatky sama vybírá, ale o jejich výši rozhodují premiéři spolkových zemí pomocí KEF. Výše rozhlasového a televizního příspěvku se vyměřuje z počtu domácností, k nimž se vztahují veškeré platební povinnosti. Předplatitelé rozhlasového a televizního vysílání či potenciální uživatelé financují rozhlas prostřednictvím příspěvku za vysílání.⁶⁹

S předchozími údaji souvisí jistá konfigurace základního vysílacího systému, který je zajištěn principem tzv. přerozdělování. Instituce ARD, ZDF a DeutschlandRadio z poplatků za vysílání získají ročně okolo 8 miliard eur⁷⁰, které se musí následně spravedlivě rozdělit mezi veškeré rozhlasové a televizní stanice. Vzhledem k tomu, že rozdělování nemůže být spravedlivé, následuje tedy přerozdělování, kdy se příjmy z poplatků rozdělí dle produktivity každé vysílací stanice a také podle toho, kde jsou peníze více potřebné. Jestliže se například cena poplatku zvýší, instituce musí snížit náklady na financování a naopak. S tím souvisí následující kapitola, která řeší diskuze a problémy v Německu, kdy rozhlasové a televizní stanice nechtějí měnit cenu poplatku, ale stále si udržet svou prestiž. To vede k tomu, že jestliže jedna rozhlasová a televizní instituce má vyšší náklady, z výdělků, který je společný, dostane větší část než jiná instituce, jejíž náklady nejsou tak vysoké.⁷¹

5. 2 Smíšené financování i financování skrze příspěvky vysílání

Všem veřejnoprávním vysílatelům Německa je povoleno smíšené financování, které má přístup ke dvěma zdrojům financí. První je příspěvek z licenčního poplatku a druhou variantou je generování dalších výnosů skrze rozhlasovou a televizní reklamu.

⁶⁸ ARD; ZDF; DeutschlandRadio. *Informationen für Bürgerinnen und Bürger*. [online] [Cit. 10. 05. 2018] dostupný z <https://www.rundfunkbeitrag.de/buergerinnen_und_buerger/informationen/index_ger.html>

⁶⁹ FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. s. 297.

⁷⁰ SWR Aktuell. *Länderchefs diskutieren Sparvorschläge der ARD*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.swr.de/swraktuell/rp/strukturreform-oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-laenderchefs-diskutieren-sparvorschlaege-der-ard/-/id=1682/did=20488568/nid=1682/kxs8nj/index.html>>

⁷¹ Wissenschaftliche Dienste. *Zur Gebührenfinanzierung des öffentlich-rechtlichen Rundfunks: Umverteilungsprinzip*. [online] [Cit. 26. 05. 2018] dostupný z <<https://www.bundestag.de/blob/414908/03bcc9365d1193e0b5645e25143ac3d8/wd-10-029-08-pdf-data.pdf>>

Podle Dohody o vysílání jsou upřednostňovány poplatky z licencí. Další příjmy, tedy druhá varianta zdrojů financí, jako jsou například příjmy z reklamy, sponzoring a ostatní výnosy, jsou považovány za doplňující. I zde je důležitá centrála GEZ, která vybírá poplatky, a KEF, která se zabývá stanovením výše poplatku.

Stanice ARD a ZDF jsou jedny z mála, které mají smíšené financování, což znamená, že část nákladů se hradí výnosy z reklam a z poplatků za vysílání. Tyto stanice mají povoleno vysílat reklamy pouze dvacet minut denně, přičemž o svátcích a od osmi hodin večer se reklamy nevysílají. V ARD získávají měsíčně přibližně 5 % výnosů z reklam a zbytek tvoří ostatní příjmy. Oproti tomu má ZDF příjmy z reklamy necelých 7 %.⁷²

Veškeré informace o reklamách jsou sepsány v Dohodě o vysílání v paragrafu 7 a 8, které platí nejen pro veřejnoprávní vysílání, ale i pro soukromé vysílatele. Podrobnější popis veřejnoprávního vysílání je v paragrafu 15 a pro soukromé vysílání v paragrafu 4. V paragrafu 7 je psáno, že jestliže mají instituce povolené vysílání reklam, mají také ale odpovědnost za to, že se nepřesáhne povolená doba vysílání reklam, která je popsána výše.⁷³

5. 3 Sponzoring

Vedle reklamy se objevuje také sponzoring, což je další forma financování v zájmu vysílání. Předpisy i zákony jsou vypsány v Dohodě o vysílání v paragrafu číslo 8. Jakýmkoliv sponzorem se rozumí jakýkoliv příspěvek od fyzické nebo právnické osoby, která chce přímo, nebo nepřímo pomocí financování propagovat své jméno, tovární nebo obchodní známky a podobně.⁷⁴

⁷² ŠMÍD, Milan. *Diskuse o vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> >. s. 24.

⁷³ FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. s. 312.

⁷⁴ Tamtéž. s. 316.

6 Problematika veřejnoprávního vysílání v Německu

Na základě vývoje veškerých druhů médií nastávají otázky jako například, co by mělo být dál obsahem mediálního vysílání. Zda a co by měly instituce jako ARD, ZDF a Deutschlandfunk dělat v prostředí digitálních médií? Do jaké míry se změnila mise veřejnoprávního vysílání vznikem mediálního kanálu zvaného internet? Internet je médium, které začalo vznikat, když americká armáda potřebovala zajistit propojení svých radarových stanic. Jeho úkolem bylo najít formu sdělování zpráv, která by mohla fungovat také v případě zničení vlastní přenosové cesty.⁷⁵ Internet se od této doby dobře vyvíjel, díky čemuž se lidé mohou k němu připojit nejen prostřednictvím počítačů, ale také mobilního telefonu či tabletu. Díky internetu a digitalizaci došlo k pokroku celého průmyslu médií. Jde o celosvětovou počítačovou síť, která spojuje množství cest pomocí datových protokolů. Slouží především k přenosu různých druhů informací a poskytuje množství služeb jako elektronickou poštu, sdílení souborů, ale i různé druhy online komunikace. Nejčastěji se využívá služba WWW nebo také pojem web.⁷⁶ Internet je základním stavebním prvkem síťové či digitální ekonomiky. Na internetu jsou různé obchodní modely tržeb, které se dělí na přímé a nepřímé. Přímá tržba je získána od přímých zákazníků a u nepřímé tržby je to naopak. Dnes se uplatňují dva druhy plateb. První platba je závislá na transakcích, které jsou placené zákazníkem, a druhá platba je nezávislá na transakcích, je paušální sazbou za použití kompletní nabídky.⁷⁷ Obchodním modelem bez přímé tržby jsou přirozené modely z příjmů z reklamy.

Diskuse o roli veřejnoprávních vysílacích stanic je trvalým favoritem vzhledem k rychle se měnícímu mediálnímu světu, o němž je psáno výše. Na základě toho vyvstávají další problémy a otázky, které se musí řešit, jako například otázka týkající se budoucnosti poplatku za vysílání a jak se budou proměňovat veřejnoprávní stanice vedle existujícího internetu. Existuje i mnoho dalších otázek, jako je například otázka týkající se Tagesschau, které je pod ARD.

⁷⁵ FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. s. 345.

⁷⁶ JANOUCH, Viktor. *Internetový marketing*. 2. vyd. V Brně: Computer Press, 2014. s. 14.

⁷⁷ BECK, Hanno. *Medienökonomie: Print, Fernsehen und Multimedia*. 3., überarb. und erg. Aufl. Berlin: Springer, 2011. s. 230.

6. 1 Zrušení veřejnoprávních médií ARD a ZDF?

Německá společnost Civey, vytvářející reprezentativní průzkumy veřejného mínění, zveřejnila výsledky, které poukazují na to, že se názor ohledně zrušení veřejnoprávního vysílání značně liší. Společnost Civey vzala v úvahu odpovědi 5034 respondentů vybraných v období od 23. února do 2. března 2018 pro celkový výsledek.⁷⁸

Většina uvedla, že by ARD a ZDF neměly být zrušeny, přesto se nachází i menšina, která nesdílí stejný názor a požaduje zrušení těchto institucí. Názory se liší na základě dělení Německa na východní a západní. Ve východní části Německa se vyslovilo okolo 43 % respondentů, pro zrušení veřejnoprávních vysílacích stanic. Naopak v západních federálních státech bylo 37 % pro jejich existenci. Jestliže se na tuto situaci pohlíží ze strany politických preferencí, ukazuje se, že zejména AfD voliči odmítají veřejnoprávní vysílání. To dokazuje souhlas respondentů, jejichž počet byl celých 80 %. AfD totiž vyčítají vysílatelům jednostranné zpravodajství. Na druhou stranu další politické strany jako SPD a Strana zelených, jsou pro funkčnost těchto institucí.⁷⁹

Nejde jen o „zrušení veřejnoprávních institucí“, ale otázkou v tomto problému jsou také poplatky za vysílání. Výše sazby by se nemusela měnit a také by se neřešila otázka nesouhlasu s jejich placením. Touto otázkou se zabývá následující kapitola, která více přiblíží otázku poplatků za vysílání.

6. 2 Poplatek za vysílání

Dnes se v Německu řeší otázka budoucnosti poplatku za vysílání. Média veřejné služby by byla ráda, kdyby se poplatky, které jim pokrývají spotřební služby, udržely ve stejné výši jako nyní, tedy 17,50 eur za měsíc. Tento vysílací poplatek byl schválen až do roku 2020. Nastává ovšem otázka, co nastane po roce 2020. Vzhledem k tomuto problému vzniká diskuse, zda šetřit vysílací náklady stanic, či zvyšovat poplatky

⁷⁸ SPIEFEL ONLINE. *Rund 39 Prozent für Abschaffung von ARD und ZDF*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <<http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/umfrage-zum-oeffentlich-rechtlichen-rundfunk-mehrheit-fuer-ard-und-zdf-a-1196326.html>>

⁷⁹ Epoch Times. *Wollen Deutsche die Öffentlich-Rechtlichen ARD und ZDF noch? – Mehrheit für Volksabstimmung*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <<https://www.epochtimes.de/politik/deutschland/deutsche-wollen-oeffentlich-rechtlichen-rundfunk-behalten-a2363836.html>>

za užívání televizního a rozhlasového vysílání, což je předmětem diskuze na opakovaných konferencích premiérů v Saarbrückenu.

O výši poplatku rozhoduje Komise pro zjištění finanční potřeby vysílatelů (KEF), s jejímž návrhem musí souhlasit každý zastupitel dané spolkové země. Tato problematika je součástí začarovaného kruhu odkazujícího na zvyšování nákladů, které vysílatelé ale nechťejí. Jak již bylo výše zmíněno, o výši poplatku rozhoduje komise KEF, která stále musí přepočítávat ceny. KEF provede nějaký výpočet a na základě toho vydá doporučení o výši příspěvků. Vzhledem k tomu, že se to týká každé spolkové země Německa, musí dojít k absolutnímu většinovému odhlasování. Jakmile nesouhlasí všichni zástupci daných zemí, KEF musí přepočítávat cenu znovu, dokud nedojde k jednotnému rozhodnutí.

Odborný server, heise.de uvádí, že ARD, ZDF a DeutschlandRadio předaly zprávy, týkající se budoucnosti stanic, vysílací komisi spolkových zemí. V tomto dokumentu se píše o možných příkladech úspor, kterých se může dosáhnout prostřednictvím úzké spolupráce, např. v efektivnější výrobě, správě, technologii nebo šíření programů, které snižují různé finanční náklady. Díky tomu by mohlo dojít ke zvýšení příspěvku, což by bylo zbytečné. Na to pak reaguje každá země Německa jinak. Jedna část zemí se změnou poplatku souhlasí, ale druhá nikoliv, ačkoliv všichni zdůrazňují důležitost spoření.⁸⁰

Předsedkyně vlády Porýní a Falcka Malu Dreyer ze strany SPD, předpokládá, že se budou muset přijmout ještě další opatření, aby v budoucnu nedošlo ke zvyšování příspěvků, jelikož se domnívá, že dnes aktuální prognózy se do budoucna mohou změnit. S tímto názorem souhlasí i Manuela Schwesig, ministerská předsedkyně spolkové země Meklenbursko-Přední Pomořansko, která k tomu ještě zdůrazňuje potřebu zvýšení kvality žurnalistiky ve veřejnoprávním vysílání. Nicméně zastává názor nezvyšování dosavadních poplatků. ARD, ZDF a DeutschlandRadio mají, jak již bylo výše zmíněno, každoročně k dispozici okolo 8,1 miliardy eur, a to především z poplatků

⁸⁰ Heise Medien. *Diskussion über den Rundfunkbeitrag-Die Einschätzungen der Länder*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.heise.de/newsticker/meldung/Diskussion-ueber-den-Rundfunkbeitrag-Die-Einschaetzungen-der-Laender-3925111.html>>

za vysílání. K tomu Malu Dreyer zdůraznila, že od roku 2009 se příspěvky vysílání nezvýšily a ani neklesly.⁸¹

6. 2. 1 Nespokojenost s poplatky za užívání médií

V současné době se Ústavní soud Německa zabývá problematikou poplatků za vysílání, které jsou považovány za sporné. V tomto okamžiku nastává otázka, zda má být poplatek ustanoven zákonem. Již od roku 2013 byl uzákoněn poplatek z vysílání, jenž musí uhradit každá domácnost, která má nějaký přijímač, a to nehledě na to, zda přijímače využívá, nebo zda jej jen vlastní jako součást moderní domácnosti bez dalšího užití. Obyvatelům Německa se tato situace nelíbí, a tak je Ústavní soud povinen se kromě této problematiky zabývat i dalšími otázkami.⁸²

První otázka se zabývá regulováním poplatků za vysílání. V souvislosti s touto otázkou je spojena centrála GEZ, podle níž se změnil poplatek dle typu a počtu přijímačů. Dnes každý jedinec platí paušálně 17,50 eur měsíčně za byt a již nezáleží na tom, zda je byt užíván jako hlavní bydliště či jen jako například tzv. „druhý domov“ (chata). Dále také není řešeno, zda je tato domácnost bez přijímačů, či naopak zda majitelé domácnosti vlastní několik televizorů a rádií. Výše zmíněná situace je pro společnost irelevantní, nicméně pro instituce související s poplatkem za vysílání je to nezbytná částka pro jejich fungování. Pro ARD, ZDF a DeutschlandRadio je nejdůležitějším zdrojem příjmu právě tento poplatek z vysílání, tyto peníze by měly zaručit jejich ekonomickou nezávislost a zajistit tak plnění zákonných mandátů, které vycházejí a jsou definovány ve Smlouvě o vysílání.

Další problematiku představuje otázka kontroly Ústavním soudem. Ústavní soud se zabývá čtyřmi stížnostmi, které mezi sebou vedou tři soukromé osoby a společnost Sixt. Stížnosti jsou založeny na formálním argumentu. Ten zní tak, že o příspěvku za vysílání rozhodují představitelé spolkových zemí, kteří by tak neměli činit, jelikož by tato záležitost měla být považována za daň a zákonodárnou autoritu, jako je federální vláda. Dále si také stěžují na porušování obecné zásady rovnosti poplatku za vysílání,

⁸¹ SWR Aktuell. *Länderchefs diskutieren Sparvorschläge der ARD*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.swr.de/swraktuell/rp/struktureform-oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-laenderchefs-diskutieren-sparvorschlaege-der-ard/-/id=1682/did=20488568/nid=1682/kxs8nj/index.html>>

⁸² ZEIT ONLINE. *Verfassungsgericht verhandelt über Rundfunkbeitrag*. [online] [Cit. 28. 05. 2018] dostupný z <<https://www.zeit.de/kultur/film/2018-05/oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-bundesverfassungsgericht-rundfunkbeitrag-verhandlung>>

a proto je tento poplatek brán jako protiústavní. To souvisí také s vybíráním peněz bez ohledu na to, zda a v jakém počtu se vyskytují v bytě příjemce. V případě společnosti Sixt, která je známou autopůjčovnou, se jedná o otázku řešení poplatků za autorádia, která jsou umístěna v autech a tato společnost za ně musí platit poplatky, dokud auto neprodá, tím se ale zvyšují její náklady.

Co kritici chtějí? Sascha Giller je advokát, který reaguje na tuto problematiku svým požadavkem, obsahujícím nové vymezení pojmu základní služba. Podle jeho názoru je veřejnoprávní program obsáhlejší. „*Proč by občané měli platit povinný poplatek?*“ ptá se Sascha Giller. Zdá se, že mnoho občanů Německa sdílí stejný názor. Na základě průzkumu, který provedl institut YouGoy, se zjistilo, že okolo 44 % dotazovaných se přiklání k názoru, že poplatek za vysílání je příliš vysoký. Dalších 43 % respondentů nechce nadále poplatek platit.⁸³

Tlak nespokojenosti stoupá i v politické sféře. ARD, ZDF a rozhlasová společnost DeutschlandRadio díky poplatkům za vysílání dostanou okolo 8 miliard eur ročně, což vede k názoru na přehnanou výši poplatku za vysílání, proto by různé politické strany poplatky za vysílání zrušily úplně, nebo snížily. FDP, Svobodně demokratická strana, chce výrazně snížit daný příspěvek a snaží se obhájit novou definici veřejného práva. Politici AfD, tzn. Alternativa pro Německo, nazývají daně nuceným financováním a požadují ukončení Smlouvy o vysílání. Vzhledem k tomu, že se tímto zabývá Ústavní soud Německa, nezbývá než pouze čekat.⁸⁴

Veřejnoprávní systém reaguje na výše zmíněné průzkumy tak, že v lednu roku 2018 šéfredaktor ZDF Peter Frey řekl, že veškeré informace, ať už pozitivní, či negativní, mají být hlášeny, aby byla problematika vyřešena. Dále vysílatelé poukazují na to, že díky příspěvkům mohou pracovat nezávisle, mohou tedy poskytovat vysoce kvalitní nabídku všem lidem. Vysílatelé nesouhlasí s argumentem, že příspěvek porušuje zásadu rovnosti. Právník společnosti SWR Hermann Eicher poukázal na mediální analýzy, které prokázaly, že více než 99 % lidí starších 14 let žije v domácnosti s alespoň jednou televizí.

⁸³ ZEIT ONLINE. *Verfassungsgericht verhandelt über Rundfunkbeitrag*. [online] [Cit. 28. 05. 2018] dostupný z < <https://www.zeit.de/kultur/film/2018-05/oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-bundesverfassungsgericht-rundfunkbeitrag-verhandlung> >

⁸⁴ ČTK, AKu. *Zeman a Okamura by zajásali. Zrušení TV poplatků řeší německý ústavní soud*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z < <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/542869/zeman-a-okamura-by-zajasali-zruseni-tv-poplatku-resi-nemecky-ustavni-soud.html> >

Ústavní soud Německa se k tomuto prozatím vyjádřil tak, že financování veřejnoprávního vysílání je nesporné samo o sobě. Navazuje tím tak na rozhodnutí z roku 1994, které uveřejnilo, že svoboda veřejného práva má být zajištěna i nezávislým financováním. Dále se zmiňuje o rozhodnutí z roku 2017, které ustanovilo, že příspěvky za vysílání budou přijímány i za druhé domácnosti. Ústavní soud Německa se bude i nadále zabývat těmito stížnostmi.⁸⁵

6. 2. 2 Situace ve Švýcarsku

Veřejnoprávní média v Německu nejsou jediným státem, který se zabývá problematikou poplatku za vysílání. Dalším státem je například Švýcarsko, které se také zabývá tímto problémem. Ve Švýcarsku proběhl plebiscit neboli lidové hlasování, kterým se zabývá No Billag, dceřiná společnost polostátního Swisscomu vybírající poplatky, a navrhuje zrušení rozhlasového a televizního poplatku, z něhož se financují veřejnoprávní instituce.⁸⁶

Už před třemi lety si pár mladých politiků uvědomilo, že nepoužívají televizi tak často jako právě internet. Tento fakt se stal jedním z podnětů, díky kterému se politici ve Švýcarsku rozhodli otevřít otázku poplatku za vysílání. Dalším podnětem byla změna zákona, podle níž se mělo platit za každou domácnost, jak je též uváděno i v Německu. Využili tzv. Volksinitiative, což je lidová iniciativa, která umožňuje lidem navrhnout změny, jež následně vláda a parlament převedou do podoby zákona. V průběhu roku 2015 se podařilo získat tolik podpisů, kolik jich bylo třeba pro otevření řešení návrhu o případném neplacení poplatků za vysílání.

Debata o tom, zda zrušit či nechat rozhlasový a televizní poplatek, byla zprvu nedoporučována a odmítána, protože zastánci poplatků tvrdili, že by zrušení poplatků za vysílání mohlo omezit provoz veřejnoprávních médií a oslabit demokracii. To vedlo k tomu, že se během následujících let nedospělo ke změně či rozhodnutí, ačkoli mnoho obyvatel protestovalo proti placení těchto poplatků. Nicméně ani to nestačilo k tomu, aby se tento návrh uskutečnil. K posunu v této problematice došlo až díky velké kampani, která byla dotována zájmovými skupinami. Uvedl se zde jakýsi „plán B“,

⁸⁵ ZEIT ONLINE. *Verfassungsgericht handelt über Rundfunkbeitrag*. [online] [Cit. 28. 05. 2018] dostupný z < <https://www.zeit.de/kultur/film/2018-05/oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-bundesverfassungsgericht-rundfunkbeitrag-verhandlung> >

⁸⁶ ŠMÍD, Milan. *Poučení ze Švýcarska*. [online] [Cit. 10. 06. 2018] dostupný z < <http://www.louc.cz/18/3140312.html> >

který se zabýval možností zrušení poplatků a s tím spojenou představou o fungování médií bez nich. Nedávné hlasování ohledně této problematiky dopadlo tak, že se více než polovina respondentů přiklání k instituci No Billag. Prozatím došlo k tomu, že parlament snížil poplatek za vysílání, a vláda se začala zabývat restrukturalizací poplatku.⁸⁷

6. 3 Internet

Vedle poplatků za vysílání se jedná také o problematice internetu, která přináší následující otázku: Co vlastně mediální společnosti chtějí? ARD a ZDF se snaží o rozšíření své činnosti. Snaží se o širší nabídku své aktivity, i když ARD, ZDF a DeutschlandRadio v současné době vysílají skrze 21 televizních institucí a 66 rozhlasových institucí. Zajímavé je, že svou nabídku stanice rozšířily i prostřednictvím internetu, kde mají více než 120 mobilních a webových aplikací, díky nimž mohou lidé zpětně dohledat informace. Je zřejmé, že veřejnoprávní sektor se v průběhu několika let dostal na maximum, tedy všemocnost a všudypřítomnost. K tomu se dá říci, že se veškeré mediální žánry ocitly na stejné platformě vedle sebe, a to na internetu. Nachází se tam vysoká škála nabídky jako např. různé texty, fotografie, videozáznamy či různé zvukové soubory.⁸⁸

V knihovnách, veřejnoprávních médiích a redakčních internetových nabídkách vysílacích stanic se řeší stejná témata, která se týkají internetu. Vysílatelé ještě stále neměli možnost vyřešit své tzv. „domácí úkoly“. Nevyřešeným problémem například zůstává zpracování licencovaných produkcí, jelikož se výrobci obávají ztráty příjmů. Jestliže příspěvky v knihovnách a ve veřejných médiích zůstanou k dispozici uživatelům déle, veřejnoprávní instituce se tak obávají ztráty finančních prostředků od obyvatel Německa, jelikož by poté lidé vyhledávali jen internetové zdroje a nebyly

⁸⁷ ŠMÍD, Milan. *Poučení ze Švýcarska*. [online] [Cit. 10. 06. 2018] dostupný z <<http://www.louc.cz/18/3140312.html>>

⁸⁸ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalin Zeitalter*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

by již potřebné ostatní přijímače, jako jsou televize nebo rádio. Z toho vyplývá, že mezi vysílacími organizacemi a producenty obsahu programů na internetu chybí rovnováha.⁸⁹

Další součást problematiky internetu se týká identity zpráv. Jde o identické informace a úpravu internetových stránek, jak se to nachází v novinách. Řešením tohoto problému se zabývají vedoucí představitelé spolkových zemí Německa. Názory na tuto problematiku jsou velice různorodé. Někteří vysílatelé usilují o uvolnění zákazu⁹⁰ ohledně uveřejňování informací na internetu. Opírají se o fakt, že zejména mladší generace využívá spíše internet než lineární televizi. K tomu se vyjádřila i Patricia Schlesingerová, umělecká ředitelka vysílací společnosti v Berlíně a Brandenburku, která zastává názor, že by veřejnoprávní vysílání mělo být sponzorováno na internetu.⁹¹

„*Chceme mít vývojový potenciál, ale také cíl stability příspěvků,*“ připomíná Annegret Kramp-Karrenbauer, ministerská předsedkyně německé spolkové země Sársko a zastupitelka politické strany CDU.⁹² Tudíž se dá říci, že Annegret Kramp-Karrenbauer má obdobný názor jako umělecká ředitelka vysílací společnosti Patricie Schlesingerová. Prozatímním závěrem se stalo tvrzení, že veřejnoprávní média by měla šetřit peníze a měla by se snažit o to, aby poplatky za užívání rozhlasového a televizního vysílání nestouply a díky tomu by mohly tyto společnosti financovat propagaci na internetu.⁹³

6. 3. 1 Vzniká konvergentní svět médií

V dnešní době se řeší konkurence mezi médii veřejné služby a soukromými institucemi, kdy každá z nich je financována jinak. Kvůli této konkurenci vzniká otázka aktivity obou institucí na internetu. Internet je oblíbené a hojně užívané médium,

⁸⁹ HUBER, Joachim; SAGATZ, Kurt. *Ein „Weiter so“ ist kein Programm.* [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.tagesspiegel.de/medien/zukunft-des-oeffentlich-rechtlichen-rundfunks-ein-weiter-so-ist-kein-programm/20484604.html>>

⁹⁰ V roce 2010 byl stanoven nový zákon, který má omezit působení veřejnoprávní média na internetu. Jedná se o vytyčení hranic pro chování veřejnoprávních médií v Německu. Například jde o to, že odvysílané pořady a příspěvky nesmějí být k dohledání na internetu déle než sedm dní.

⁹¹ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalin Zeitalter.* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z

<<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

⁹² HUBER, Joachim; SAGATZ, Kurt. *Ein „Weiter so“ ist kein Programm.* [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.tagesspiegel.de/medien/zukunft-des-oeffentlich-rechtlichen-rundfunks-ein-weiter-so-ist-kein-programm/20484604.html>>

⁹³ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalin Zeitalter.* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z

<<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

u něhož se řeší tzv. cézury. Cézura je pozastavení aktivity mezi veřejnoprávními a soukromými médii na internetu, kde dochází ke konvergenci aktivity těchto institucí.⁹⁴

Když se začne hovořit o konvergenci médií a digitální konvergenci, mluví se o konvergenci televize s internetem. Toto spojení ovšem zapříčiňuje rozostřené hranice mezi televizí a internetem. Při sjednocení těchto dvou médií dochází k ovlivnění obsahu, technických a ekonomických aspektů různých médií. A jak je dnes známo, televize spojená s internetem umožňuje provedení mnoha možností v jednom zařízení najednou.⁹⁵

Dříve byla veškerá média jako televize a rádio odlišitelná. Dnes, při aktivitě na internetu, se ale již klasická média nedají zcela rozlišit, jelikož se veškeré jejich žánry a informace nacházejí na stejné platformě, a to na webu. Proto se v síti slučují různé texty, fotografie, videozáznamy a zvukové soubory do jednoho celku. To znamená, že se mohou objevovat a mohou být také užívány ze stejné platformy. K dispozici jsou například média ARD, video-portal Maxdome od ProSiebenSat1 a internetové služby, jako jsou Spiegel Online, FAZ.net či T-Online.

Ve světě sjednocení internetu s televizí nebo rádiem si musí rozumět všichni mediální podnikatelé. Soukromé instituce se zabývají tím, že mohou svou aktivitu rozšířit podle svého obchodního modelu, který funguje za pomoci financování z reklam. ARD a ZDF naopak zkoumají, jak a co by pro ně znamenalo, kdyby se zapojily do digitálního světa. Vzhledem k tomu, že jsou tyto instituce veřejné, musí sladit své zájmy se zájmy lidí. Zároveň si ale také nesmí konkurovat se soukromými institucemi, a proto se s nimi musí též sjednotit. Tím nastává otázka, kterou se zabývá veřejnoprávní instituce. Pokud by veřejnoprávní instituce začaly aktivně fungovat s internetem, jaký obsah informací mají vysílat a na jaké publikum se mají zaměřit?⁹⁶

Veřejnoprávní vysílače řeší jistou úspornost, expanzi, stárnoucí publikum a zároveň touhu oživit své programy. Chtějí být modernější a přístupnější všem a dále chtějí také sladit pořadí programů. Jestliže se změní jejich strategická aktivita, mohou

⁹⁴ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalin Zeitalter*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z

<<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

⁹⁵ Bundeszentrale für politische Bildung. *Konvergenz/Medienkonvergenz/Digital Konvergenz*. [online] [Cit. 02. 04. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien-und-sport/medienpolitik/171586/glossar?p=36>>

⁹⁶ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Aufgabenwandel bei den Öffentlich-Rechtlichen?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z

<<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

zlepšit výše zmíněné otázky. Ovšem tato problematika je ovlivněna existencí digitální formy médií, jelikož případné změny ve vysílacích institucích by ovlivnily nejen média, technologii, ale i společnost. Digitalizace výrazně změnila způsob, jakým nyní společnost užívá média, protože i když stále funguje televizní vysílání, nadále více a více lidí bude používat digitální nabídku s mnoha možnostmi a přístupy, jako je např. pomocí Pay-per-View, popřípadě Video-on-Demand, která odkazuje na službu využívající digitální technologii k poskytování audiovizuálního mediálního obsahu na internetu. Společnost díky tomu může zhlédnout filmy, seriály, dokumenty či časopisy a noviny. Video-on-Demand je často považován za alternativu k tradiční televizi, kdy jedinec s tímto systémem manipuluje sám, a to kdykoliv a kdekoliv.⁹⁷

Vzhledem k tomu, že tyto platformy jsou založeny na webu, mohou být zpřístupněny prostřednictvím smartphonu, tabletu a všech dalších přístrojů, které podporují přístup k internetu. Oproti těmto lehce dostupným médiím stojí v opozici lineární televize. Díky tomu se vytvořil nový termín tzv. telemédia, který označuje všechny elektronické, informační a komunikační služby.

„Přes internet se každý stane svým vlastním programovým ředitelem.“ Tento slogan platí například i pro platformu YouTube, kde si každý jedinec seskupí hudbu, která ho zajímá a kterou může poslouchat kdekoliv a kdykoliv. Na této platformě jsou k dispozici také filmy a seriály, dokonce i jiné doplňující informace. Ve skutečnosti je vysíláno přes internet mnoho nabízených obsahů, které jsou konkurentem klasické TV stanice.

Internet otevírá nové možnosti, jak si může jedinec doplnit a prohloubit informace o nějakém tématu. Jestliže by vysílací stanice získaly další rozšíření práv v digitálním světě médií a byly by financovány z poplatků za vysílání, znamenalo by to úpadek kvality klasických veřejnoprávních médií, jako je televize. Všechna aktivita by se přesunula na internet a ztratila by se přirozená konkurence-schopnost mezi veřejnoprávními a soukromými médii. A díky tomu chtějí mít soukromé instituce co největší dohled nad nabídkou na internetu. Nechtějí zakázat existenci veřejnoprávních vysílání na internetu, ale chtějí jim určovat, co přesně mohou vysílat. ARD a ZDF jsou zodpovědné za základní nabídku pro občany s nabídkou informací a vzdělávání. Ovšem

⁹⁷ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Aufgabenwandel bei den Öffentlich-Rechtlichen?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

bývalý soudce federálního ústavního soudu Dieter Grimm uvedl, že primární péče státu o veřejnoprávní média by neměla znamenat podávání minimální nabídky. Základní péče o tyto instituce by mělo znamenat jejich úplné zabezpečení. Tato problematika je stále aktuální.⁹⁸

6. 3. 2 Jak digitalizace změnila strategii veřejnoprávních médií?

V roce 2008 žurnalista Markus Schächter řekl: „*Kdo není na internetu, nemá žádnou budoucnost.*“ Na základě toho velmi rychle instituce ARD a ZDF pochopily, že je důležitá přítomnost, tedy být aktuální. Hned na to se instituce Bayerischer Rundfunk pustila do tzv. trimédií, což znamená, že rádio, televize a internet by měly myslet společně. Na základě toho Radio Berlin-Brandenburg nechává pouštět konverzace, které běží jak v televizi, tak i v rádiu. I v Mitteldeutscher Rundfunk se vyvíjí formáty, které nabízejí obsah na všech třech mediálních kanálech, jelikož chtějí posílit jejich informační gramotnost a poskytnout ji mladým lidem, kteří se zajímají o veřejnoprávní vysílání. To vše se řeší za pomoci různých regulačních složek, jako je například mediální politika⁹⁹, která reagovala na digitalizaci s jistými dodatky ke státní smlouvě. Jednalo se o tom, že ačkoliv byly zavedeny možné důsledky konvergence pro zavedená média, nové síly jako Google a Facebook nebyly uspokojivě tříděny do stávající mediální nabídky. Je tudíž otázkou, zda regulační předpisy lze aplikovat na digitální mediální systém.

Již koncem roku 2012 byla velká nespokojenost s placením poplatků za vysílání, jelikož informace, které vychází jak z televize, rádia, telefonu, či jiných zařízení, byly totožné. Lidé nechtějí platit poplatky za mnoho druhů médií, jestliže ve všech těchto druzích jsou informace identické. O poplatku za vysílání rozhodují předsedové federálních států, kteří, jak již bylo výše zmíněno, musí souhlasit s nabízenou výší poplatku.¹⁰⁰

⁹⁸ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Aufgabenwandel bei den Öffentlich-Rechtlichen?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

⁹⁹ Mediální politika se zabývá politickou činností a opatřeními zákonodárců zaměřených na ovlivňování a kontrolu technických, ekonomických a právních rámcových podmínek. Jde jí o zachování národní a regionální rozmanitosti. MAI, Manfred. *Medienpolitik in der Informationsgesellschaft..* S. 80.

¹⁰⁰ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Wie hat die Digitalisierung die Strategie der Öffentlich-Rechtlichen verändert?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

6. 4 Otázka legitimacy veřejnoprávního vysílání

V průběhu změny vývoje sjednocování televize, rádia a internetu vyvstala otázka týkající se legitimacy. K čemu potřebujeme dnešní veřejnoprávní kanály? Názory se u této diskuze velice lišily. Již dlouhou dobu považují soukromé mediální společnosti digitální strategii veřejného sektoru jako druh boje. Změna proběhla například také v tom, že nové digitální kanály vyžadují více finančních prostředků. To vše vede k tomu, že se pravděpodobně do budoucna zvýší poplatek za vysílání. Na to německý manažer Thomas Ebeling reagoval diskusí na téma povinného poplatku. Pro veřejnoprávní účely je nutné, aby se systém rozšiřoval, a aby i nadále reflektoval názory a zájmy občanů. Výše platby se zvýšila na 17,98 eur za měsíc. Podle veřejnoprávních institucí je rozšíření veřejného práva žádoucí.¹⁰¹

6. 5 Noví poskytovatelé

Vedle konfliktů, které jsou mezi mediálními společnostmi, existují i noví poskytovatelé, s nimiž soutěží nejen soukromí, ale i veřejní televizní poskytovatelé. Do tohoto sporu vchází platforma YouTube, která je u mladých lidí velice oblíbená. Na základě sporu, zda je YouTube pouze zprostředkovatelem nových informací pro lidi, nebo zda je platformou s bezpočtem dalších nabídek, Tobias Schmid, ředitel mediální politiky u RTL řekl, že YouTube je velkým konkurentem veřejnoprávních i soukromých médií. V paragrafu 2 v Dohodě o vysílání je psáno: „*Vysílání je lineární informační a komunikační služba; je to událost určená pro širokou veřejnost. [...] Telemédia jsou všechny elektronické informační a komunikační služby, pokud nejsou telekomunikačními službami podle § 3 č. 24 zákona o telekomunikacích.*“¹⁰²

Christoph Keese, generální ředitel společnosti Axel Springer AG, řekl, že: „*Internet nezapadá do systematiky dnešního konceptu vysílání a různé struktury dokazují, že nejsou udržitelné, a když se slučují televize a internet, tak se nakonec různé předpisy stanou anachronismy.*“¹⁰³ Thomas Ebelind, generální ředitel soukromé společnosti ProSiebenSat.1, zdůraznil, že Google a Facebook by měly být řádně

¹⁰¹ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Die Öffentlich-Rechtlichen geraten unter Legitimationsdruck.* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

¹⁰² KEESE, Christoph. *Der Siegeszug des Internets und seine Folgen für das Rundfunkrecht.* [online] [Cit. 15. 04. 2018] dostupný z <<http://www.presseschau.de/interview-promedia/>>

¹⁰³ Anachronismus souvisí s nerespektováním souvislosti v čase, co odporuje dané době.

regulovány, jinak by se mohlo stát, že veškeré předpisy pro televizní stanice by se staly volněji. Dále soukromé kanály nechtějí, aby YouTube und Co. byly používány veřejnoprávními institucemi. Naopak chtějí ustanovit menší regulaci pro nabídku soukromých médií. S tím nesouhlasí Tobias Schmid, který řekl, že nejdůležitější je, aby všichni mediální poskytovatelé, kteří spolu soupeří, měli stejnou úroveň regulace. S čímž souvisí i následující domněnka, že pokud mezi sebou dále tyto instituce soupeří, regulace dříve či později začne klesat, kvůli neuhlídatelné rivalitě.¹⁰⁴

6. 6 Spor o aplikaci Tagesschau pod ARD

Jedním z důvodů sporu o roli veřejnoprávních vysílatelů v digitálním světě jsou aplikace, jako jsou ZDF-Mediathek, ARD Sport a Tagesschau. Nejaktivnější z nich je aplikace Tagesschau, jejíž činnost vyústila dokonce v soudní proces. Tato aplikace je k dispozici pro chytré telefony či tablety a nabízí uživatelům vše, jako jsou například videa, obrázky i texty. Vše nacházející se na jejích webových stránkách je koncipováno do stejného designu, jako je vysíláno ve zprávách. Aplikace je zdarma a stala se od roku 2010 velmi oblíbenou. Vedle aplikace Tagesschau existuje mnoho dalších mediálních značek, které bojují o pozornost uživatelů, jako jsou například Saarbrücker Zeitung, Spiegel nebo i Feinschmecker. Všechny jsou k dispozici jako aplikace do telefonu. Cílem komerčních mediálních společností je, aby byly aplikace refinancovány pomocí prodeje a reklamy.¹⁰⁵

21. července 2011 podalo osm německých vydavatelů žalobu k soudu v Kolíně nad Rýnem kvůli mobilní aplikaci Tagesschau, kterou vlastní německá veřejnoprávní televize ARD. Vydavatelé si stěžují na nemalou konkurenci, jelikož se jim nelíbí, že vývoj aplikace je financován koncesionářskými poplatky. Dále jsou nespokojeni se samotným obsahem této aplikace. Tento spor byl veden přes jeden rok, kdy tehdejší situace ohledně této aplikace nenechala chladné ani německé politiky. Hannelore Kraft, předsedkyně vlády ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko,

¹⁰⁴ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Neue Anbieter erfordern eine neue Systematik.* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

¹⁰⁵ MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Der Streit um die Tagesschau-App.* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>>

naléhala na konferenci věnované médiím, aby ARD a ZDF rozšířily svou nabídku na internetu, jelikož je nutno zaujmout i mladé publikum.

V září roku 2012 soud rozhodl, že obecný zákaz této aplikace není možný, protože předtím úspěšně absolvovala společně s vlastníkem (ARD) třístupňový test,¹⁰⁶ což je postup předepsaný od roku 2009 pro schvalování služeb telemédií a rádiových služeb ve veřejné službě na internetu. Tudíž soud dospěl k závěru, že aplikace může sloužit jako náhrada čtení novin a časopisů.

Tento konflikt přesto neskončil. V roce 2016 v právní bitvě o zpravodajskou aplikaci veřejnoprávní televize Tagesschau, se připravuje rozhodnutí, které je příznivé pro vydavatele, avšak jde proti ARD. Soud totiž shledal obsah aplikace jako obdobný tisku, což je podle státní smlouvy o vysílání zakázané, přesto spor i nadále nekončí. Až v roce 2017 dochází k prozatímnímu ukončení soudního sporu o tiskové podobnosti aplikace Tagesschau. Spolkový ústavní soud v Karlsruhe zamítl žádost veřejnoprávní stanice NDR, která usilovala o znovuprošetření daného sporu. Šestiletý spor byl tímto ukončen.

Aplikace Tagesschau je součástí nabídky ARD internet, která je přístupná prostřednictvím střešního portálu ARD.de a je součástí balíčku Tagesschau. Tato aplikace je stále bezplatná a nabízí širokou škálu informací, jejímž základním zájmem jsou zprávy s informacemi o politice a ekonomii televize i rozhlasu. Veškeré zprávy jsou rozsáhlé a přístupné kdykoliv a kdekoliv nejen v rodném jazyce, ale i v angličtině a arabštině. Na webových stránkách se také mimo jiné nacházejí speciálně připravené zprávy přímo pro mladé uživatele. Aplikace Tagesschau je často užívána pro svou aktuálnost a přesnost informací.¹⁰⁷

6. 7 Sledovanost a poslechovost veřejnoprávních médií

Tato kapitola se nezabývá problematikou budoucnosti veřejnoprávních médií v Německu, ale zabývá se informacemi a popřípadě i statistikami soudobé sledovanosti

¹⁰⁶ Ve třístupňovém testu je důležité splnění demokratické, společenské a kulturní potřeby společnosti, poté i rozsah, v jakém nabídka přispívá ke kvalifikaci žurnalistické soutěže, a v poslední řadě finanční náklady. Díky tomu se zajistí, že služby telemédií nenaruší hospodářské soutěže soukromých poskytovatelů financovaných z reklamy. ARD. *Dreistufentest*. [online] [Cit. 03. 04. 2018] dostupný z <<http://www.ard.de/home/die-ard/gremien/Dreistufentest/69796/index.html>>

¹⁰⁷ Tagesschau. *Urteil zur tagesschau-App rechtskräftig*. [online] [Cit. 01. 04. 2018] dostupný z <<https://www.tagesschau.de/inland/bgh-tagesschauapp-101.html>>

či poruchovosti veřejnoprávních médií. I když se hodně využívá internet, tak přesto je jednou z nejoblíbenějších zábav v Německu sledování televize, která nabízí mnoho programů a pořadů pro různé věkové kategorie. Zatímco k večeru lidé usednou k televizi a sledují své oblíbené pořady, rádio poslouchá během celého dne každý, například při jízdě autem, kdy nejčastěji vysílanou informací jsou zprávy o dopravě, která napomůže se orientovat v místech bez zastavení. Zprávy o dopravě nejsou to jediné, dále jde o zpravodajství jako takové, o zábavu (vtipy) a hudbu.¹⁰⁸

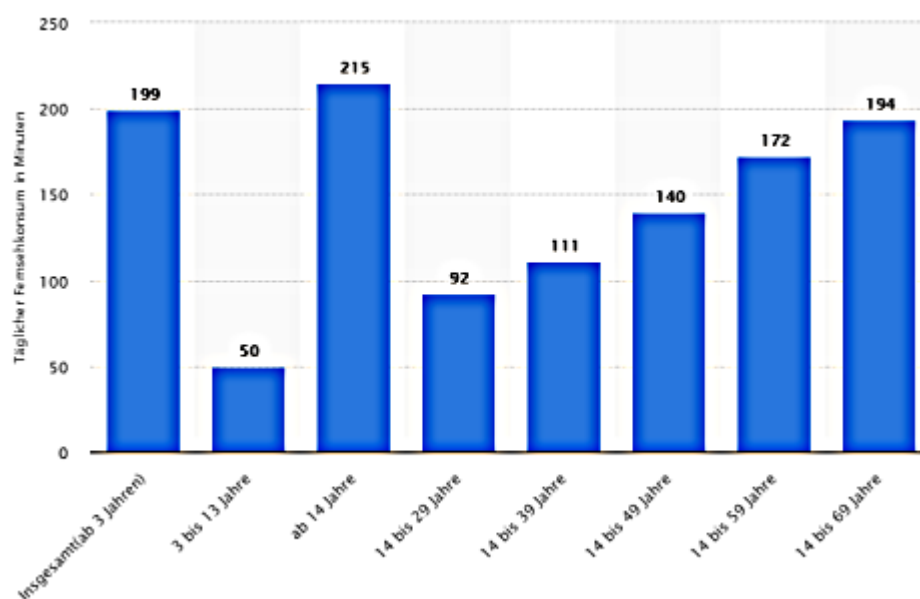
Díky statistikám mohou provozovatelé vysílání pochopit chování svých diváků a následně vytvářet a formátovat programy. V následujícím obrázku 3 je znázorněn graf, který ukazuje denní sledovanost TV různých věkových kategorií v minutách. Statistika je z 29. června 2018, kdy největší minutovou spotřebu za den udává věková skupina od 14 let. Po ní jsou to děti od 3 let. Třetí často vysoké užívání televize má věková skupina od 14 do 69 let celkově.

Stanice, které zaujímají první místa v sledovanosti, jsou soukromé stanice RTL, ProSieben.Sat.1 a poté veřejnoprávní média. Takto to není vždy. Otázkou jsou vždy různé tematiky a formáty, které přitahují publikum. Nejčastěji to jsou zprávy, které jsou na vrcholu se 46,6 %. Poté následují vysílání s informacemi a zábavou, regionální příspěvky s 28,3 % a 28,1 % dosahuje thriller série a různé trestní případy. Další procenta zahrnují sportovní přenosy, kvízy a nakonec i vysílání z jiných zemí a cestování.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Entain.de. *Deutsche nutzen Fernsehen und Radio sieben Stunden am Tag*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <<https://www.entain.de/news/Deutsche-nutzen-Fernsehen-und-Radio-sieben-Stunden-am-Tag-a615.html>>

¹⁰⁹ Entain.de. *Fernseh-Statistik: Internet, Sender und Geschlechter*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <<https://www.entain.de/news/Fernseh-Statistik-Internet-Sender-Geschlechter-a343.html>>

Obrázek č. 3 – Denní spotřeba TV v minutách¹¹⁰

¹¹⁰ Das Statistik-Portal. *Fernsehkonsument: Tägliche Sehdauer der Deutschen in Minuten nach Altersgruppen* (19. Juni 2018). [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2913/umfrage/fernsehkonsument-der-deutschen-in-minuten-nach-altersgruppen/>

Závěr

Při zadávání této bakalářské práce jsem měla jen hrubý nástin informací o tom, jak fungují veřejnoprávní média v Německu. Bylo zajímavé zjišťovat a komparovat nové informace mně do té doby neznámé. I když se toto téma bakalářské práce zprvu zdálo jako ne příliš složité co, se týká obsahové části, objevily se jisté komplikace, které pozastavovaly postup při samotné tvorbě. Vzhledem k tomu, že veškeré informace vycházely z cizojazyčných zdrojů, a to hlavně německých a ojedinele i anglických, často docházelo k nejednotnosti v překladech jednotlivých pojmů či porozumění daným údajům. Složitě se také ukázalo srozumitelné vysvětlení jednotlivých pojmů. I přes tyto překážky bylo v této bakalářské práci dosaženo adekvátního výběru hlavních témat a jejich následného popsání.

Bakalářská práce Perspektivy médií veřejné služby: diskuze v Německu se zabývá různými pojmy, které jsou nezbytné pro pochopení médií. Další nedílnou součástí práce je popis veřejnoprávních médií v jiných státech, jako jsou například Velká Británie, USA a Česká republika. Dále bylo nezbytné popsat historii médií v Německu. V této práci jsem se zabývala obdobím po první světové válce až ke konci druhé světové válce. Následně je navázáno na soudobé vedení veřejnoprávních médií v Německu, kde se práce zaměřuje na podrobnější informace, důležité pro pochopení a představu fungování médií v této zemi.

Následující část této práce byla věnována nejdiskutovanějším tématům týkajících se budoucnosti veřejnoprávních médií v Německu a jejich představením. Každá diskutovaná otázka má ukončený proces nebo její řešení je stále otevřené a probírané. Největším problémem se ukázal internet jako konkurent veřejnoprávních médií. Dále je zde kladen důraz na problematiku poplatků za vysílání. Výše poplatku je dána zákonem a veřejnoprávní vysílatelé chtějí, aby se částka 17,50 eur za měsíc udržela i po roce 2020. Vzhledem k tomu, že se média rozšiřují a nabízejí stále více programů, je složité tak udržet danou cenu, nicméně se zvýšením sazby poplatku za vysílání nesouhlasí obyvatelné Německa. Podstatné v této problematice také je, že se neplatí jen za užívání jakéhokoliv přijímače, ale platí se i za počet místností, ve kterých jsou jednotlivé přístroje. Jestliže jedinec vlastní byt, ve kterém žije, a zároveň i například chatu, na kterou jezdí o víkendech, a pokud v obou domech má alespoň televizi, platí poplatek za vysílání dvakrát, což znamená 35 euro měsíčně. Proto se tímto

problémem začal zabývat Ústavní soud Německa. Otázkou výše poplatku za vysílání se zabývá i Švýcarsko, které je v této práci také reflektováno. Ačkoliv se tato problematika netýká Německa jako takového, tak přesto o ní německá média informují. Ve Švýcarsku je totiž navrhováno neplacení poplatků za vysílání.

Bakalářská práce se dále zabývala internetem jako otázkou budoucnosti médií jako takových. Internet je často užívané médium, a toho si jsou vědoma veškerá veřejnoprávní média, která by ráda rozšířila svou nabídku právě i na internetu. To se ARD, ZDF a DeutschlandRadiu daří, ale problémem jsou zákony a otázka ztráty peněz, které jim pomáhají fungovat. Veřejnoprávní média jsou funkční i na internetu, nicméně jestliže tam zůstanou veškeré informace, média ztrácí finance. Jak bylo výše zmíněno, lidé již nepoužívají televizi či rádio tolik jako právě internet, a to díky jeho možnostem zpětného dohledání. S tím souvisí další problém, který je spojený se soukromými institucemi, financovanými prostřednictvím reklam. Díky tomu jsou více svobodné a nejsou omezované zákony tolik jako veřejnoprávní média. Soukromá média ovšem chtějí mít vše pod kontrolou. To by vedlo k omezování fungování veřejnoprávních médií soukromými institucemi. Přesto se aktivita na internetu ukazuje jako velice výhodná pro obě strany. Otázkou jsou opět poplatky, se kterými se musí rozumně pracovat.

Součástí internetu jsou poskytovatelé, jako je například platforma YouTube, která umožňuje každému vytvořit si vlastní playlist, který si může následně pouštět kdykoliv a kdekoliv. Člověk si je sám svým pánem při výběru programu. To je jeden z důvodů, proč lidé používají více internet než veřejnoprávní média. Mimo jiné i proto je platforma YouTube konkurentem jak veřejnoprávních, tak i soukromých médií. Oba dva vysílatelé nechtějí, aby fungovalo vedle nich něco, co nemohou nějakým způsobem regulovat, přesto YouTube funguje nadále. Jestliže veřejnoprávní média, soukromá média a platforma YouTube mají spolu koexistovat, jejich regulace musí zajistit, že jejich aktivita nebude překrývat ostatní. Jedním z posledních témat bakalářské práce bylo nastínění problematiky ohledně aplikace Tagesschau, která spadá pod ARD. Zde se řešil soudní proces týkající se toho, zda má tato aplikace fungovat zdarma, dokonce zda má mít stejný vzhled a formu jako v televizním zpravodajství. To vše nespadalo pod různé zákony a normy, které jsou v souladu s Dohodou o vysílání či Smlouvou o příspěvku k vysílání. Zprvu byla tato aplikace zakázána, ale nakonec

vyhrála spor a byla opět zpřístupněna uživatelům. Její výhodou pro uživatele je fakt, že jedinec zde má možnost si zpětně dohledat informace týkající se politiky, ekonomiky a společnosti.

Při vypracování této bakalářské práce jsem se naučila sbírat informace z více cizojazyčných zdrojů a komparovat je dohromady do uceleného a jasného textu. Na základě toho jsem si rozšířila své znalosti ohledně médií veřejné služby v ČR a veřejnoprávních médií v Německu. Problematika médií v Německu je velice rozsáhlá, a proto by bylo vhodné se jí i nadále věnovat.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

BECK, Hanno. *Medienökonomie: Print, Fernsehen und Multimedia*. 3., überarb. und erg. Aufl. Berlin: Springer, 2011. ISBN 9783642181313.

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 9788024730288.

ČERVENKA, Jan, KUNŠTÁT, Daniel, ed. *České veřejné mínění: výzkum a teoretické souvislosti*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2006. ISBN 80-7330-081-8.

FECHNER, Frank. *Medienrecht: Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia*. 18., überarbeitete und ergänzte Auflage. Tübingen: Mohr Siebeck, 2017. ISBN 9783825248017.

FULBROOK, Mary. *Dějiny moderního Německa: od roku 1918 po současnost*. Praha: Grada, 2010. D (Grada). ISBN 9788024731049.

GLÄSSGEN, Heinz. *Im öffentlichen Interesse: Auftrag und Legitimation des öffentlich-rechtlichen Rundfunks*. Leipzig: Vistas, 2015. ISBN 9783891586204.

HAFFNER, Sebastian. *Od Bismarcka k Hitlerovi: pohled zpět*. Olomouc: Votobia, 1995. ISBN 8085885905.

HÖRISCH, Jochen. *Eine Geschichte der Medien: von der Oblate zum Internet*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2004. Suhrkamp Taschenbuch, 3629. ISBN 3518456296.

CHRISTL, Reinhard a DANIELA SÜSSENBACHER (HG.). *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk in Europa: ORF, BBC, ARD & Co auf der Suche nach dem Public Value*. Wien: Falter-Verl, 2010. ISBN 9783854394334.

JAKUBOWICZ, Karol. *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 9788021084490.

JANOUGH, Viktor. *Internetový marketing*. 2. vyd. V Brně: Computer Press, 2014. ISBN 9788025143117.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003. ISBN 9788071786979.

KRAUS, Marcel. *Kulturní a kreativní průmysl v Německu*. Divadelní institut. Praha. 2012. ISBN 9788070080252.

KUČEROVÁ, Irah. *Střední Evropa: komparace vývoje středoevropských států*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 9788024630670.

LUCHT, Jens. *Der öffentlich-rechtliche Rundfunk: ein Auslaufmodell?: Grundlagen--Analysen--Perspektiven*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. ISBN 9783531150192.

MANN, Golo. *Dějiny Německa, 1919-1945*. Praha: Český spisovatel, 1993. ISBN 80202-0441-5.

MASER, Werner. *Adolf Hitler: tak vedl a řídil*. Praha: Grada, 2014. ISBN 9788024746548.

PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 9788024752563.

PROKOP, Dieter. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 9788024606187.

PÜRER, Heinz. *Medien in Deutschland: Presse, Rundfunk, Online*. München: UVK/Lucius, 2015. ISBN 9783825242626.

SHELLMANN, Bernhard. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Praha: Sobotáles, 2004. ISBN 9788086706061.

Internetové zdroje

ARD. *Dreistufentest*. [online] [Cit. 03. 04. 2018] dostupný z

<http://www.ard.de/home/die-ard/gremien/Dreistufentest/69796/index.html>>

ARD; ZDF; DeutschlandRadio. *Informationen für Bürgerinnen und Bürger*. [online]

[Cit. 10. 05. 2018] dostupný z

https://www.rundfunkbeitrag.de/buergerinnen_und_buerger/informationen/index_ger.html>

BBC [online] [Cit. 07. 04. 2018] dostupný z < <https://cs.wikipedia.org/wiki/BBC>>

Bundeszentrale für politische Bildung. *Konvergenz/Medienkonvergenz/Digital*

Konvergenz. [online] [Cit. 02. 04. 2018] dostupný z

<http://www.bpb.de/gesellschaft/medien-und-sport/medienpolitik/171586/glossar?p=36>>

ČT. *Československá televize. Prehistorie*. [online] [Cit. 08. 04. 2018] dostupný z

<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>>

ČT. *Základní informace o ČT*. [online] [Cit. 22. 03. 2018] dostupný z

<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>>

ČTK, AKu. *Zeman a Okamura by zajásali. Zrušení TV poplatků řeší německý ústavní*

soud. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z < <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/542869/zeman-a-okamura-by-zajasali-zruseni-tv-poplatku-resi-nemecky-ustavni-soud.html>>

Entain.de. *Deutsche nutzen Fernsehen und Radio sieben Stunden am Tag*. [online]

[Cit. 25. 06. 2018] dostupný z < [https://www.ertain.de/news/Deutsche-nutzen-](https://www.ertain.de/news/Deutsche-nutzen-Fernsehen-und-Radio-sieben-Stunden-am-Tag-a615.html)

[Fernsehen-und-Radio-sieben-Stunden-am-Tag-a615.html](https://www.ertain.de/news/Deutsche-nutzen-Fernsehen-und-Radio-sieben-Stunden-am-Tag-a615.html)>

Entain.de. *Fernseh-Statistik: Internet, Sender und Geschlechter*. [online]

[Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <[https://www.ertain.de/news/Fernseh-Statistik-Internet-](https://www.ertain.de/news/Fernseh-Statistik-Internet-Sender-Geschlechter-a343.html)

[Sender-Geschlechter-a343.html](https://www.ertain.de/news/Fernseh-Statistik-Internet-Sender-Geschlechter-a343.html)>

Epoch Times. *Wollen Deutsche die Öffentlich-Rechtlichen ARD und ZDF noch? – Mehrheit für Volksabstimmung*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <https://www.epochtimes.de/politik/deutschland/deutsche-wollen-oeffentlich-rechtlichen-rundfunk-behalten-a2363836.html>

Heise Medien. *Diskussion über den Rundfunkbeitrag-Die Einschätzungen der Länder*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <https://www.heise.de/newsticker/meldung/Diskussion-ueber-den-Rundfunkbeitrag-Die-Einschaetzuungen-der-Laender-3925111.html>

HUBER, Joachim; SAGATZ, Kurt. *Ein „Weiter so“ ist kein Programm*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <https://www.tagesspiegel.de/medien/zukunft-des-oeffentlich-rechtlichen-rundfunks-ein-weiter-so-ist-kein-programm/20484604.html>

KEESE, Christoph. *Der Siegeszug des Internets und seine Folgen für das Rundfunkrecht*. [online][Cit.15. 04. 2018] dostupný z <http://www.presseschauder.de/interview-promedia/>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalin Zeitalter*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Aufgabenwandel bei den Öffentlich-Rechtlichen?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Wie hat die Digitalisierung die Strategie der Öffentlich-Rechtlichen verändert?* [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Die Öffentlich-Rechtlichen geraten unter Legitimationsdruck*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Neue Anbieter erfordern eine neue Systematik*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

MEIER, Christian. *Die Zukunft des öffentlich-rechtliche Rundfunks im digitalen Zeitalter. Der Streit um die Tagesschau-App*. [online] [Cit. 25. 03. 2018] dostupný z <http://www.bpb.de/gesellschaft/medien/medienpolitik/171926/einfuehrung-in-die-debatte?p=all>

NPR [online] [Cit. 10. 05. 2018] dostupný z <https://en.wikipedia.org/wiki/NPR>

PBS [online] [Cit. 10. 05. 2018] dostupný z <https://en.wikipedia.org/wiki/PBS>

PETERA, Martin. *Veřejnoprávní televize v Evropě – odkud berou peníze na financování?* [online] [Cit. 24. 05. 2018] dostupný z http://www.radiotv.cz/p_tv/verejnopravni-televize-v-evrope-odkud-berou-penize-na-financovani/

SPIEFEL ONLINE. *Rund 39 Prozent für Abschaffung von ARD und ZDF*. [online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z <http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/umfrage-zum-oeffentlich-rechtlichen-rundfunk-mehrheit-fuer-ard-und-zdf-a-1196326.html>

SWR Aktuell. *Länderchefs diskutieren Sparvorschläge der ARD*. [online] [Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <https://www.swr.de/swraktuell/rp/strukturreform-oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-laenderchefs-diskutieren-sparvorschlaege-der-ard/-/id=1682/did=20488568/nid=1682/kxs8nj/index.html>

SWR Aktuell. *Länderchefs diskutieren Sparvorschläge der ARD*. [online]
[Cit. 24. 03. 2018] dostupný z <<https://www.swr.de/swraktuell/rp/strukturereform-oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-laenderchefs-diskutieren-sparvorschlaege-der-ard/-/id=1682/did=20488568/nid=1682/kxs8nj/index.html>>

ŠMÍD, Milan. *Diskuse o vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z ≤
<http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf>>.

ŠMÍD, Milan. *Poučení ze Švýcarska*. [online] [Cit. 10. 06. 2018] dostupný z
< <http://www.louc.cz/18/3140312.html>>

ŠMÍD, Milan. *Veřejnoprávní média v zemích EU-jejich řízení a kontrola, vymezení činnosti*. [online] [Cit. 10. 03. 2018] dostupný z
<<http://www.psp.cz/doc/00/10/13/00101331.pdf>>.

ŠMÍD, Milan. *Vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování*. [online] [Cit. 22. 02. 2018] dostupný z ≤
<http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf> >

Tagesschau. *Urteil zur tagesschau-App rechtskräftig*. [online] [Cit. 01. 04. 2018]
dostupný z <<https://www.tagesschau.de/inland/bgh-tagesschauapp-101.html>>

Wissenschaftliche Dienste. *Zur Gebührenfinanzierung des öffentlich-rechtlichen Rundfunks: Umverteilungsprinzip*. [online] [Cit. 26. 05. 2018] dostupný z
<<https://www.bundestag.de/blob/414908/03bcc9365d1193e0b5645e25143ac3d8/wd-10-029-08-pdf-data.pdf>>

ZEIT ONLINE. *Verfassungsgericht verhandelt über Rundfunkbeitrag*. [online]
[Cit. 28. 05. 2018] dostupný z < <https://www.zeit.de/kultur/film/2018-05/oeffentlich-rechtlicher-rundfunk-bundesverfassungsgericht-rundfunkbeitrag-verhandlung>>

Seznam použitých zkratk

AfD – Alternative für Deutschland

ARD – Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten des Bundesrepublik Deutschland

BBC – British Broadcasting Corporation

BR – Bayerischer Rundfunk

CDU – Christlich Demokratische Union Deutschlands

ČR – Česká republika

ČT – Česká televize

DDR – Deutschen Demokratischen Republik

FDP – Frei Demokratische Partei

GEZ – die Gebühreneinzugszentrale

HR – Hessischer Rundfunk

ITV – Independent Television

KEF – Kommission zur Ermittlung des Finanzbedarfs der Rundfunkanstalten

KEK – Kommission zur Ermittlung der Konzentration im Medienbereich

KIKA – Der Kinderkanal

MDR – Mitteldeutscher Rundfunk

NATO – North Atlantic Treaty Organization

NDR – Norddeutscher Rundfunk

NPR – National Public Radio

NWDR – Nordwestdeutscher Rundfunk

OFCOM – The Office of Communications

PBS – Public Broadcasting Service

RB – Radio Bremen

RBB – Rundfunk Berlin-Brandenburg

RTL – Radio Télévision Luxembourg

SPD – Sozialdemokratische Partei Deutschlands

SR – Saarländischer Rundfunk

SWR – Südwestrundfunk

USA – United States of America

WDR – Westdeutscher Rundfunk

ZDF – Zweites Deutsches Fernsehen

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Zobrazení vysílacích stanic v Německu. File: ARD-Karte-BLAU3.

[online] [Cit. 23. 03. 2018] dostupný z ≤

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ARD-Karte-BLAU3.svg>.>

Obrázek č. 2 - Stanice spolkových zemí Německa a jejich programy. ARD. [online]

[Cit. 23. 03. 2018] dostupný z

<<http://www.televizniweb.cz/wpcontent/uploads/2017/03/N%C4%9Bmecko-DVB-T2.jpg>>

Obrázek č. 3 – Denní spotřeba TV v minutách. Das Statistik-Portal. *Fernsehkonsum: Tägliche Sehdauer der Deutschen in Minuten nach Altersgruppen (19. Juni 2018)*.

[online] [Cit. 25. 06. 2018] dostupný z

<<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2913/umfrage/fernsehkonsument-deutschen-in-minuten-nach-altersgruppen/>>